

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์
ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ธุรกิจด้านการศึกษาในเวียดนาม

กันยายน 2562

สารบรรณ

1. ภาพรวม.....	5
1.1 ข้อมูลทั่วไปของเวียดนาม	5
1.2 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม.....	7
1.2.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ.....	7
1.2.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....	9
1.3 โครงสร้างค่าใช้จ่ายการบริโภค.....	10
2. ธุรกิจการศึกษาของเวียดนาม.....	10
2.1 อัตราการเข้าเรียน.....	12
2.2 อัตราการรู้หนังสือ.....	13
2.3 การจัดอันดับ PISA.....	13
2.4 โครงสร้างของระบบการศึกษาของประเทศเวียดนาม.....	15
2.4.1 การสอบวัดผลเพื่อจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	16
2.4.2 การศึกษาภาษาต่างประเทศ (Second language) ในประเทศเวียดนาม.....	17
2.5 ประเภทของสถาบันการศึกษา (Types of educational institutions)	17
2.5.1 สถานประกอบการโรงเรียนรัฐบาล (Public educational establishments) ก่อตั้งและดำเนินการโดยรัฐบาล โดยรัฐบาลจะเป็นผู้จัดการด้านบุคลากร การใช้จ่ายงบประมาณด้านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการเงินลงทุนต่าง ๆ และรับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมด	18
2.5.2 สถานประกอบการโรงเรียนกึ่งรัฐบาล (Semi-public educational establishments) จัดตั้งโดยรัฐและบริหารจัดการองค์กร และจัดสรรงบประมาณผ่านการร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน.....	18
2.5.3 สถานประกอบการโรงเรียนเอกชนที่ก่อตั้งโดยบุคคล (People-founded educational establishments) เกิดจากองค์กรทางสังคมหรือองค์กรเชิงพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐในการจัดตั้งสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ.....	18

2.5.4 สถานประกอบการโรงเรียนเอกชน (Private educational establishments) เป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลในการจัดตั้งและลงทุนด้านการจัดการสถานศึกษา	18
2.6 จำนวนสถาบันการศึกษาและจำนวนนักเรียนแบ่งตามระดับการศึกษา.....	19
2.7 สถาบันการศึกษาของรัฐบาล (Public Sector).....	19
2.7.1 จำนวนโรงเรียนของรัฐ.....	19
2.7.2 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนของรัฐ.....	20
2.8 สิ่งอำนวยความสะดวก.....	22
2.9 ค่าศึกษาเล่าเรียน.....	22
2.10 ข้อกำหนดการรับเข้าเรียน.....	22
2.11 หลักสูตรการศึกษา.....	23
2.12 โครงสร้างสาขาวิชาระดับอุดมศึกษา.....	23
2.13 การศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก.....	23
2.14 สถาบันการศึกษาเอกชนในประเทศเวียดนาม.....	24
2.15 การเรียนพิเศษและหลักสูตรเพิ่มทักษะเฉพาะต่าง ๆ.....	25
1) หลักสูตรฝึกอบรมด้านภาษา.....	25
2) สถาบันกวดวิชา.....	26
3) หลักสูตรระยะสั้น.....	28
2.16 การศึกษาในต่างประเทศ (Overseas Study).....	29
3. แนวโน้มการศึกษา.....	31
3.1 ความต้องการเพิ่มขึ้นสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	31
3.2 การลดลงของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	31
3.3 นักเรียนจำนวนมากนิยมเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน.....	32
3.4 การศึกษาต่อต่างประเทศได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น.....	33

3.5 การพัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM)	33
3.6 การให้ความสำคัญกับทักษะและความเชี่ยวชาญด้านการจัดการมนุษย์	34
4. ปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของตลาดการศึกษาในเวียดนาม	34
4.1 รัฐบาลเวียดนามมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการพัฒนาทางการศึกษา.....	34
4.2 สังคมที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา	35
5. อุปสรรคทางการตลาด.....	35
5.1 ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา	35
5.2 เงินเดือนและสวัสดิการของอาชีพครูยังอยู่ในระดับต่ำ.....	35
5.3 หลักสูตรล้าสมัย	36
6. โอกาสและความท้าทายของธุรกิจการศึกษาของเวียดนาม	36
6.1 โอกาส	36
6.1.1 ด้วยขนาดประชากรที่มีจำนวนมากทำให้ตลาดมีความน่าสนใจ	36
6.1.2 ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะสูง	36
6.1.3 รัฐบาลมีการริเริ่มโครงการสนับสนุน.....	36
6.2 ความท้าทาย	37
6.2.1 การลงทุนด้านการศึกษาในประเทศยังมีข้อจำกัด	37
6.2.2 ข้อจำกัดการรับสมัครเข้าเรียน	37
6.2.3 การให้ใบอนุญาต.....	37
6.2.4 ครูผู้สอน	38
6.2.5 กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการศึกษาในเวียดนาม	38
7. กรอบกฎหมายสำหรับนักลงทุนต่างชาติ	39
7.1 ความร่วมมือจากต่างประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศ.....	39
7.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดตั้งบริษัท	39

7.3	เกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษา หลักสูตร และตำราเรียน.....	40
7.4	ความเกี่ยวข้องและผลกระทบต่อนักลงทุนไทย	40
8.	ข้อเสนอแนะสำหรับนักธุรกิจไทย	41

ธุรกิจด้านการศึกษาในประเทศเวียดนาม

1. ภาพรวม

ด้วยประเทศอุดมไปด้วยประชากรวัยหนุ่มสาวและการให้ความสำคัญของการพัฒนาทางการศึกษา จึงเป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนในอุตสาหกรรมด้านการศึกษาของประเทศเวียดนาม โดยนับตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา การพัฒนาทางการศึกษาเป็นศูนย์กลางของการจัดทำนโยบายและการปฏิรูปของรัฐบาลมาโดยตลอด ยิ่งไปกว่านั้นตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมารัฐบาลได้จัดทำงบประมาณผูกพันด้านการศึกษาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15 - 20 ของงบประมาณภาครัฐค่าใช้จ่ายภาครัฐ ซึ่งเป็นการจัดทำงบประมาณด้านการศึกษาที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในบรรดาประเทศอาเซียนอื่น ๆ จึงทำให้ตลอดทศวรรษที่ผ่านมาประเทศเวียดนามมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในด้านอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา (Primary enrollment rate) อัตราการรู้หนังสือ (Literacy rate) และการจัดอันดับ PISA (PISA ranking)

ข้อสังเกตประการแรกชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับโรงเรียนและการศึกษาภาคเอกชนมากกว่าระบบจัดการศึกษาของรัฐเพราะวิธีการสอนและผลลัพธ์ในการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า ดังนั้นจึงทำให้ตลาดการศึกษาของระบบโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยเอกชน หลักสูตรเสริมต่าง ๆ รวมไปถึงการศึกษาในต่างประเทศ จึงเป็นที่ต้องการของชาวเวียดนามสูงมาก

ประการที่สองคนเวียดนามให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะเสริมต่าง ๆ เช่น ความสามารถทางภาษา และทักษะหรือความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคน (Soft Skills) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ

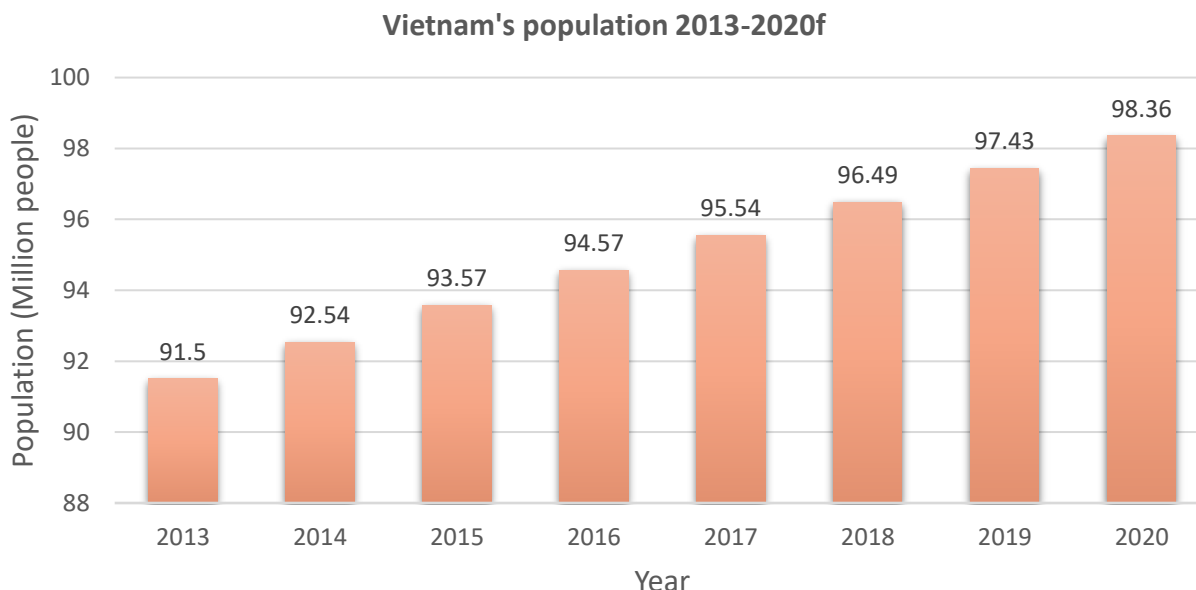
ประการที่สามมีความต้องการที่เพิ่มขึ้นสำหรับการศึกษาที่มีความทันสมัยในมาตรฐานระดับโลกผ่านการศึกษาในต่างประเทศ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเวียดนาม

ประเทศเวียดนามมีประชากรราว 97 ล้านคนและคาดว่าจะสูงถึง 98.5 ล้านในปี 2020 โดยจำนวนประชากรมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 1 ระหว่างปี 2558 – 2563 เมืองที่มีประชากรเป็นจำนวนมากประกอบด้วย ฮานอย ไฮฟอง ดานัง ยาจาง โฮจิมินห์ซิตี และเกิ่นเทอ โดยมีฮานอยเมืองหลวงของเวียดนาม เป็นศูนย์กลางทางการเมืองและการบริหาร นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่เป็นที่รู้จักในเรื่องของวัฒนธรรมอันหลากหลาย และการได้รับอิทธิพลของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีนและฝรั่งเศสผสมผสานกัน โดยมีโฮจิมินห์ซิตีหรือที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อไซ่ง่อน เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศเวียดนาม โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี 2573 โฮจิมินห์ซิตีจะมีประชากรมากกว่า 10 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 23 ของประชากรในเขตเมืองทั้งหมดของเวียดนาม

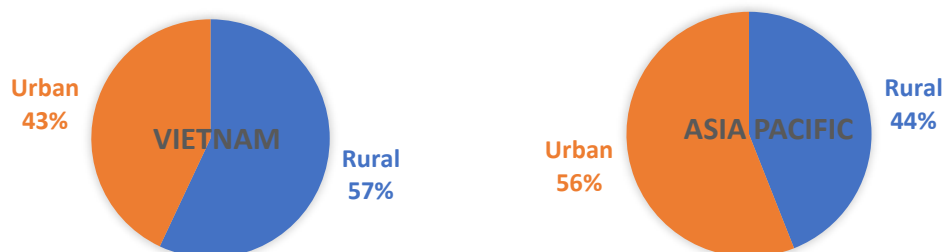
แผนภูมิที่ 1 จำนวนประชากรของเวียดนาม ระหว่างปี 2013 – 2020

ที่มา : D&B

แม้ว่าประชากรโดยส่วนใหญ่ของเวียดนามยังคงอาศัยอยู่ในเขตชนบท แต่มีการคาดการณ์ว่าในปี 2573 ประชากรในพื้นที่เขตเมืองเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 45.66 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43 โดยเพิ่มจาก ร้อยละ 37 ในปี 2560 การเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของประชากรในเขตเมืองของเวียดนามเป็นผลมาจากการเติบโตของเมืองต่าง ๆ อย่างเด่นชัด (Urban cities) รวมไปถึงการขยายตัวของอุตสาหกรรมและภาคบริการ

แผนภูมิที่ 2 การพยากรณ์สัดส่วนประชากรเขตเมืองและเขตชนบทของเวียดนาม ปี 2573

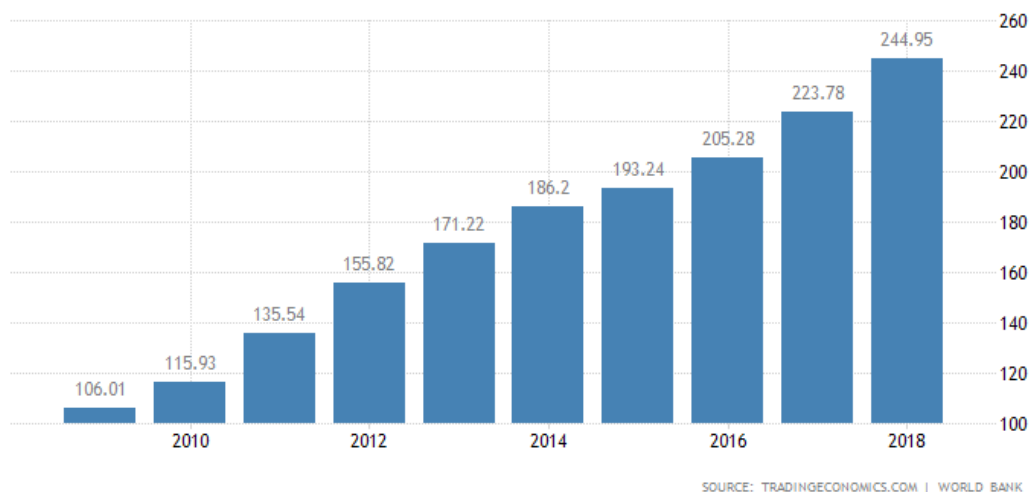
ที่มา : UNDP

1.2 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม

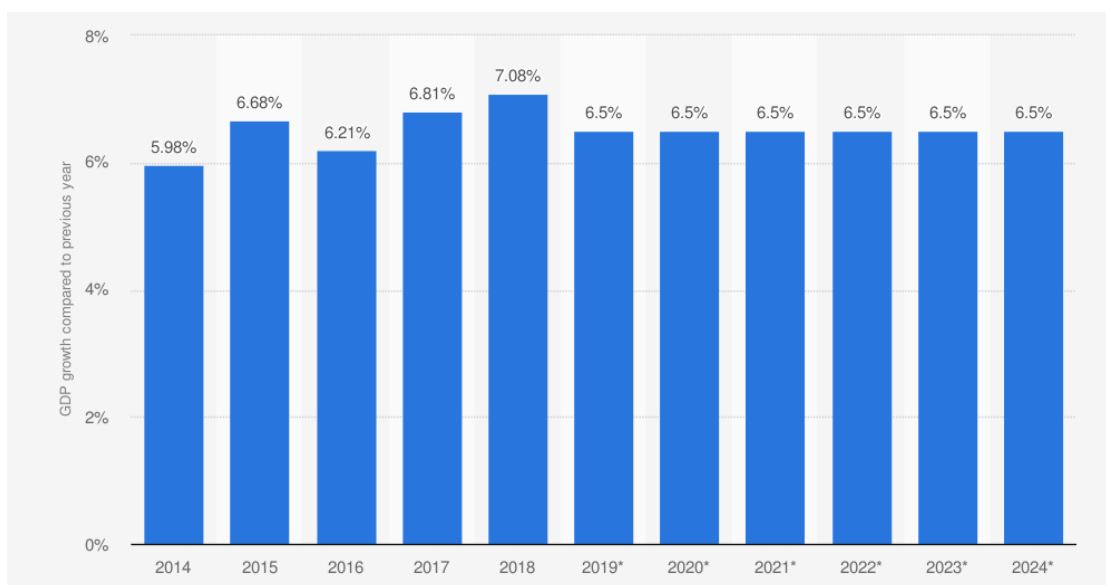
1.2.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

แผนภูมิที่ 3 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศระหว่างปี 2553 – 2561 ของประเทศเวียดนาม

ที่มา : ธนาคารโลก

แผนภูมิที่ 4 อัตราการเติบโตของจีดีพีระหว่างปี 2014 – 2024 ของประเทศเวียดนาม

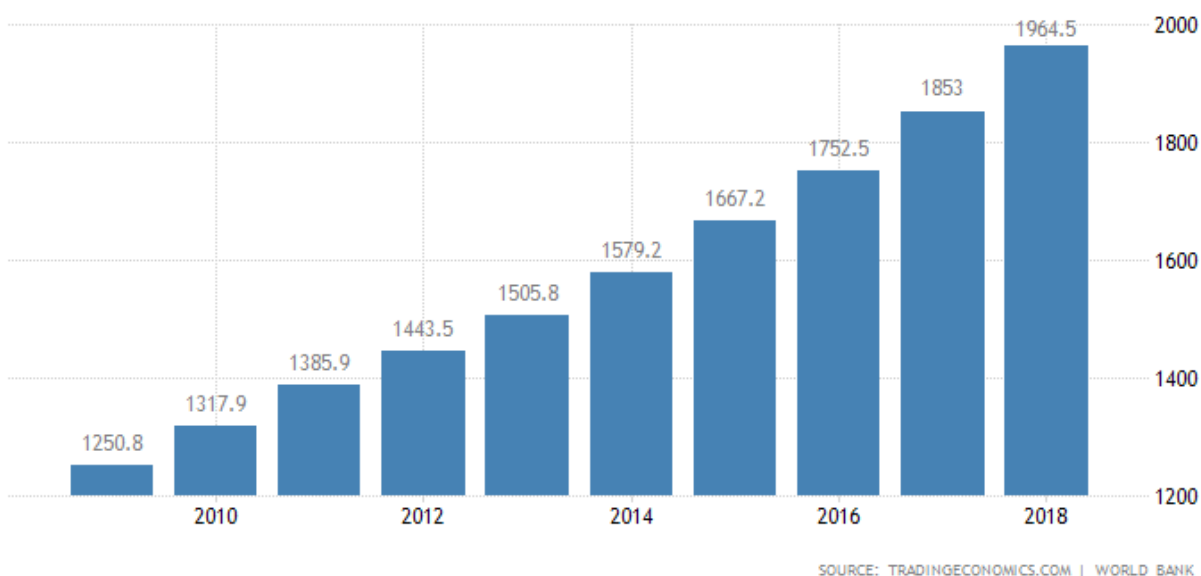

ที่มา : กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (GDP) ขยายตัวร้อยละ 7.1 ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นถึง 20,376 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ด้วยอัตราการเติบโตดังกล่าวนี้เองได้ทำให้เวียดนามกลายเป็นหนึ่งในประเทศที่เติบโตเร็วที่สุดในเอเชีย โดยอัตราการเติบโตอย่างแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของประเทศคาดว่าจะดำเนินต่อไปจนถึงปี 2563 ที่คาดว่า GDP ของเวียดนามจะเติบโตร้อยละ 6.8 โดยได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของรัฐบาลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (SOE) การรักษาเสถียรภาพของราคา การลดอุปสรรคทางการค้า และการลดอัตราภาษี

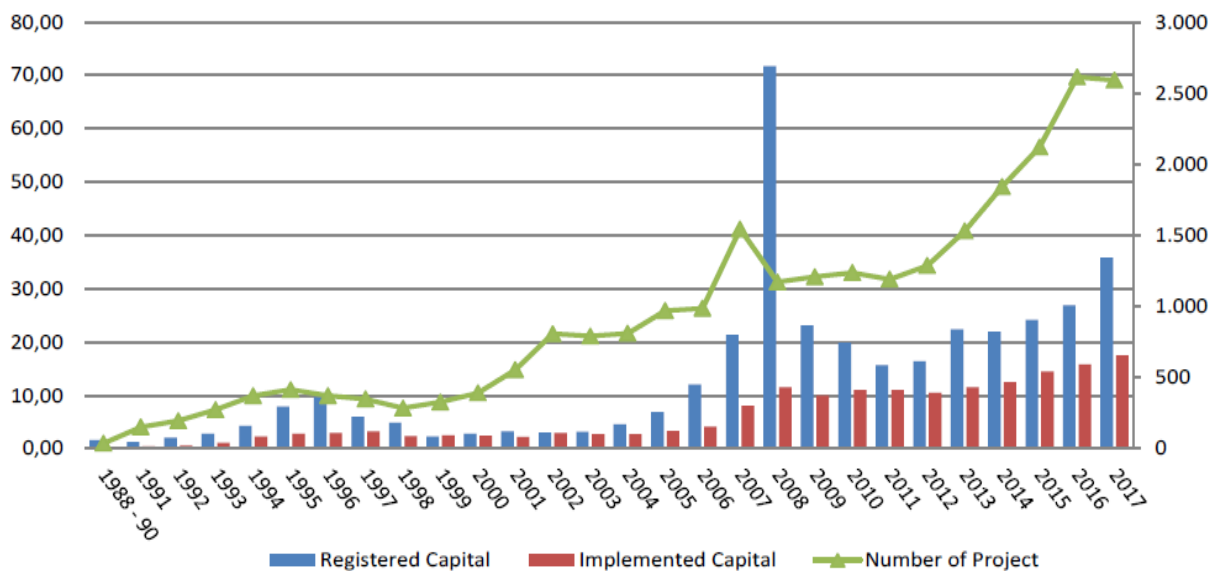
แผนภูมิที่ 5 รายได้ประชากรต่อหัวระหว่างปี 2010 – 2018

ที่มา : ธนาคารโลก

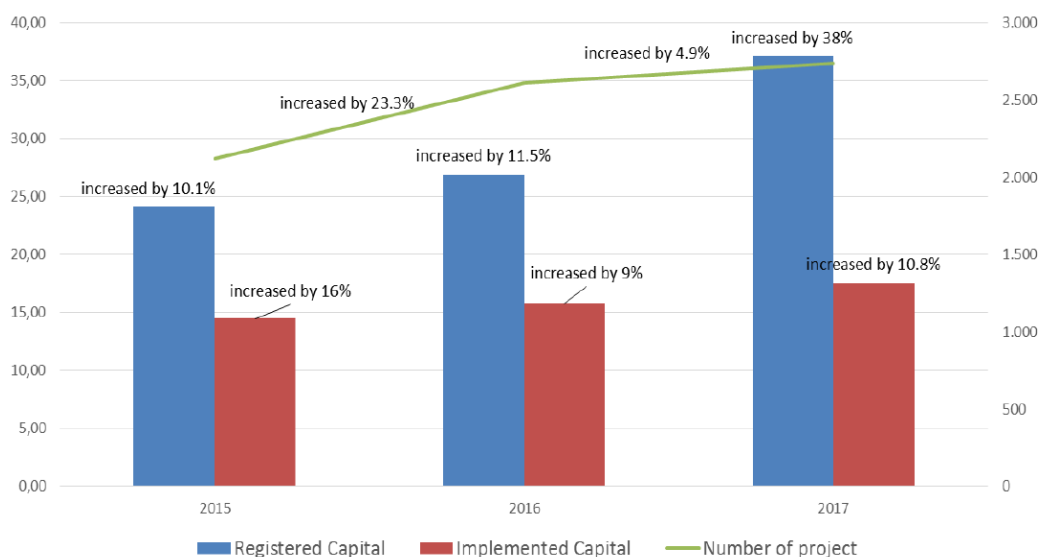
1.2.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

แผนภูมิที่ 6 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศระหว่างปี 2531 - 2560

ที่มา : กระทรวงการวางแผนและการลงทุน (MPI)

แผนภูมิที่ 7 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

ที่มา : กระทรวงการวางแผนและการลงทุน (MPI)

ในปี 2562 คาดการณ์ว่าจำนวนการจดทะเบียนธุรกิจจะเติบโตเล็กน้อย โดยจะเพิ่มขึ้นประมาณ 140,000 ราย โครงสร้างของจำนวนและทุนจดทะเบียนของธุรกิจเปลี่ยนแปลงตามโครงสร้างเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมการผลิต การแปรรูป และอุตสาหกรรมสนับสนุนมากขึ้น ประเทศเวียดนามได้รับบันทึกขณะที่คาดการณ์ว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะเติบโตขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา โดยมูลค่าทุนจดทะเบียนคาดว่าจะอยู่ที่ 30,000 – 35,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมูลค่าโครงการลงทุนจากต่างประเทศที่ขออนุมัติรวมสะสมถึงปัจจุบันมีมูลค่าถึง 334 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่มูลค่าโครงการลงทุนจากต่างประเทศที่ดำเนินแล้วมีมูลค่าสะสมเกือบ 184 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ที่เพิ่มสูงขึ้นนี้เป็นภาพสะท้อนของการค้าที่เพิ่มขึ้นและการผลิตในเวียดนามที่มีเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากยักษ์ใหญ่ด้านการผลิตระดับโลกได้ตัดสินใจย้ายฐานการผลิตเข้ามาลงทุนในประเทศเวียดนามมากขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ เสถียรภาพทางการเมืองที่มั่นคง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้นอย่างมาก แรงจูงใจทางภาษีและนโยบายชักจูงการลงทุนจากต่างประเทศของรัฐบาล การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงและมีเสถียรภาพ ต้นทุนการผลิตที่แข่งขันได้ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีเป็นจำนวนมากและมีคุณภาพ จำนวนประชากรขนาดใหญ่ ตลาดที่มีศักยภาพ ความก้าวหน้าในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเชิงยุทธศาสตร์กับภูมิภาคต่าง ๆ ในตลาดโลก

โดยโฮจิมินห์ซิตี้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของเวียดนามที่ได้รับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากที่สุดในปี 2561 ในขณะที่เมืองอื่น ๆ ที่มีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศอยู่ในระดับสูง ได้แก่ Binh Duong, Bac Ninh, Thanh Hoa และ Khanh Hoa

1.3 โครงสร้างค่าใช้จ่ายการบริโภค

ด้วยการเติบโตของ GDP นี้และการเพิ่มขึ้นของรายได้ของประชากรคาดว่าค่าใช้จ่ายการบริโภคจะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9 ในช่วง 2559 - 2565 การเพิ่มขึ้นของมาตรฐานการครองชีพก็น่าจะเพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันผู้บริโภคชาวเวียดนามก็เริ่มมองหาสินค้าและบริการที่มีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

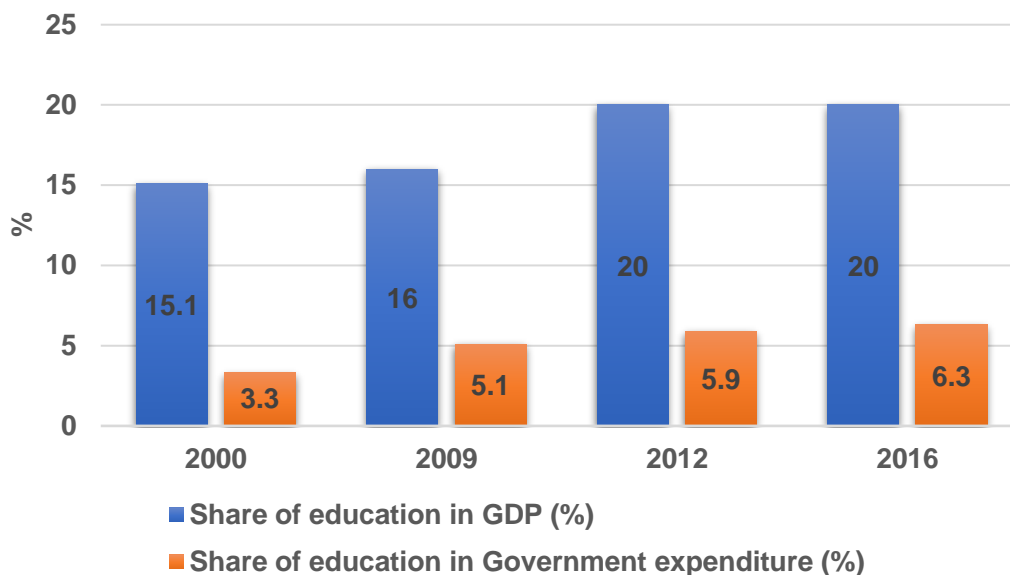
2. ธุรกิจการศึกษาของเวียดนาม

ภาคการศึกษาของเวียดนามนับว่ามีบทบาทสูงทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของเวียดนาม โดยผู้ประกอบการชาวเวียดนามยินดีต่างให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคตของบุตรหลานในการได้รับการศึกษาที่เพียงพอและมีคุณภาพต่อการประกอบอาชีพในอนาคต รัฐบาลเวียดนามจึงทุ่มเทงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาที่สูงกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค โดยคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 15 ของรายจ่ายงบประมาณประจำปีมาตั้งแต่ปี 2543 โดยในปัจจุบันสัดส่วนดังกล่าวสูงขึ้นเป็นร้อยละ 20 และหากพิจารณาถึงสัดส่วนการใช้จ่ายภาครัฐเกี่ยวกับการศึกษาต่อ GDP พบว่าเติบโตจากร้อยละ 3.3 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 6.3 ในปี 2559 แสดง

ให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลเวียดนามในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการศึกษาของประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในตลาดโลก

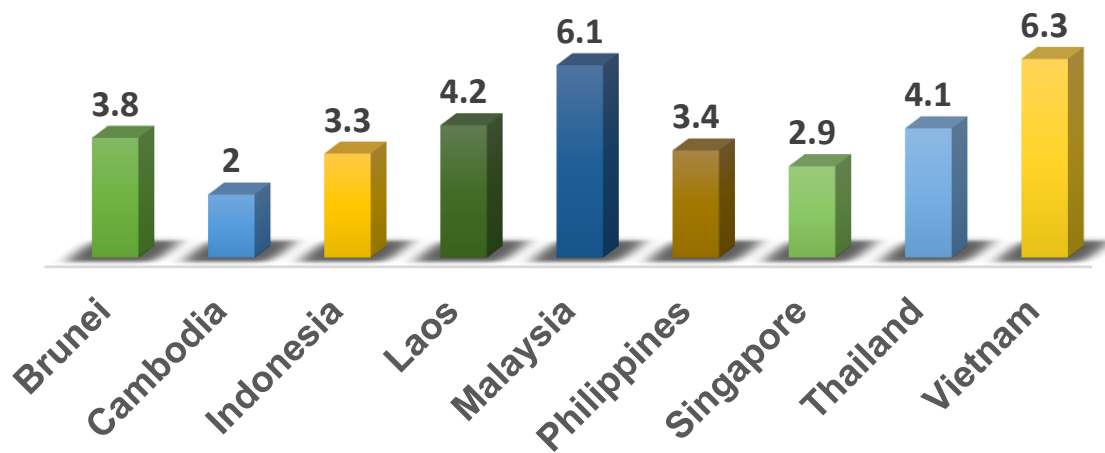
แผนภูมิที่ 8 สัดส่วนของรายจ่ายด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและงบประมาณการใช้จ่ายของภาครัฐระหว่างปี 2543 - 2559

ที่มา : UNESCO, MOET, Ipsos Business Consulting analysis

ในปี 2560 รายจ่ายของภาครัฐด้านการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 20 ของรายจ่ายงบประมาณประจำปีของรัฐบาล โดยรายจ่ายด้านการศึกษาของเวียดนามเมื่อเทียบกับ GDP สูงกว่าทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียน แม้แต่เมื่อเทียบกับประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า แม้ว่าจะยังไม่มี การเชื่อมโยงที่ชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายด้านการศึกษาที่เพิ่มขึ้นกับประสิทธิภาพในการยกระดับภาคการศึกษาของประเทศ แต่การพัฒนาภาคการศึกษาของเวียดนามก็สร้างผลลัพธ์ที่น่าพอใจทั้งในแง่อัตราการเข้าโรงเรียน อัตราการอ่านออกเขียนได้ และการประเมินผลภาคการศึกษาจากการจัดอันดับของ PISA ที่สูงขึ้น

แผนภูมิที่ 9 สัดส่วนงบประมาณด้านการศึกษาคือต้องประมาณค่าใช้จ่ายภาครัฐของอาเซียนปี 2559 (% of GDP)

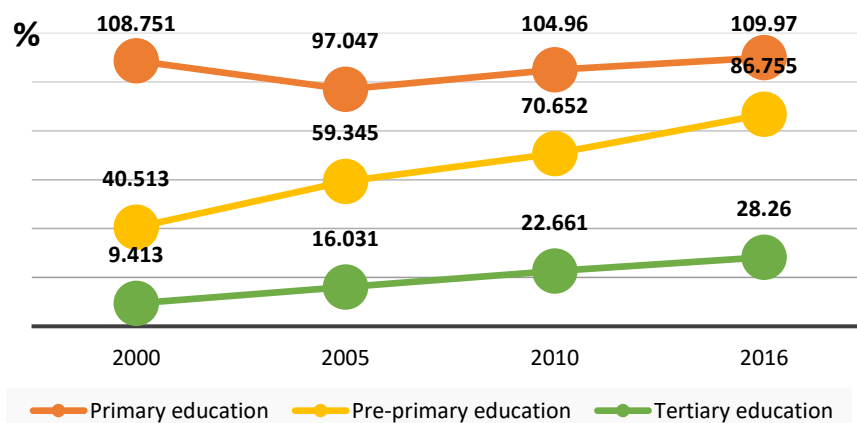

ที่มา : UNESCO

2.1 อัตราการเข้าเรียน

รูปที่ 10 แสดงผลลัพธ์ที่น่าพอใจของการพัฒนาภาคการศึกษาของเวียดนาม เนื่องจากการเข้าเรียนของนักเรียนเวียดนามในทุกระดับการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นกล่าวได้ว่าในปัจจุบันชาวเวียดนามสามารถเข้าถึงการศึกษาได้เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับภาคการศึกษาในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

แผนภูมิที่ 10 อัตราการเข้าเรียนของระดับการศึกษาต่าง ๆ ของประเทศเวียดนาม

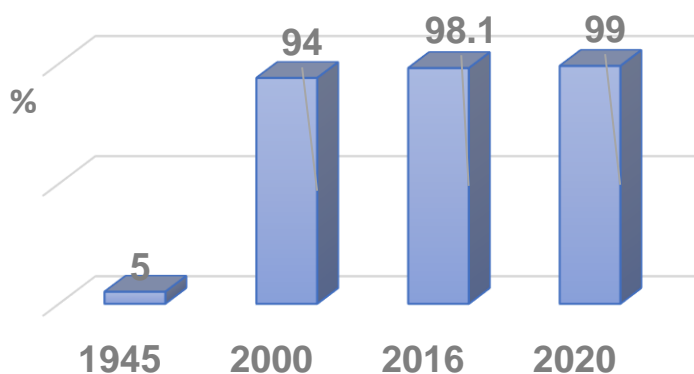
ที่มา : Inter Nations

2.2 อัตราการรู้หนังสือ

ประชากรเวียดนามมีอัตราการรู้หนังสือที่เพิ่มขึ้นในช่วงเจ็ดสิบปีที่ผ่านมา นับว่าเป็นผลโดยตรงของการปฏิรูปนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยในปี 2559 ประชากรอายุ 15 – 35 มีอัตราการรู้หนังสือสูงถึงร้อยละ 98.1 เมื่อเปรียบเทียบกับในปี 2488 ที่มีประชากรที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 95 อย่างไรก็ตามยังพบว่ายังคงมีชาวเวียดนามมากกว่า 1.3 ล้านคนที่ไม่รู้หนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถไปโรงเรียนได้เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล โดยมีการคาดการณ์ว่าอัตราการรู้หนังสือของประชากรเวียดนามจะสูงถึงร้อยละ 99 ในปี 2563

แผนภูมิที่ 11 อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรวัยผู้ใหญ่ประเทศเวียดนาม (% ของประชากรกลุ่มอายุ 15-35 ปี)

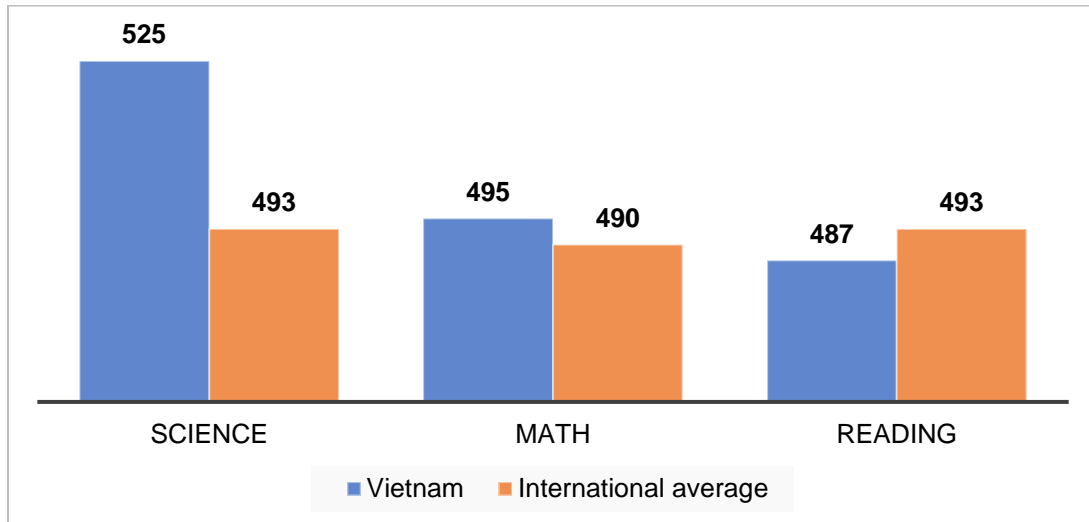

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

2.3 การจัดอันดับ PISA

PISA เป็นตัวชี้วัดการศึกษาในระดับโลกที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาระหว่างประเทศ (OECD) เพื่อประเมินผลระบบการศึกษาโดยการวัดผลจากผลการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน โดยพบว่าในปี 2018 ประเทศเวียดนามมีผลการประเมินอยู่ในอันดับต้น ๆ ของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก โดยจากผลการประเมินของ PISA ประเทศเวียดนามมีผลการอันดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศในกลุ่ม OECD ซึ่งรวมถึงประเทศสหรัฐอเมริกาและยุโรป

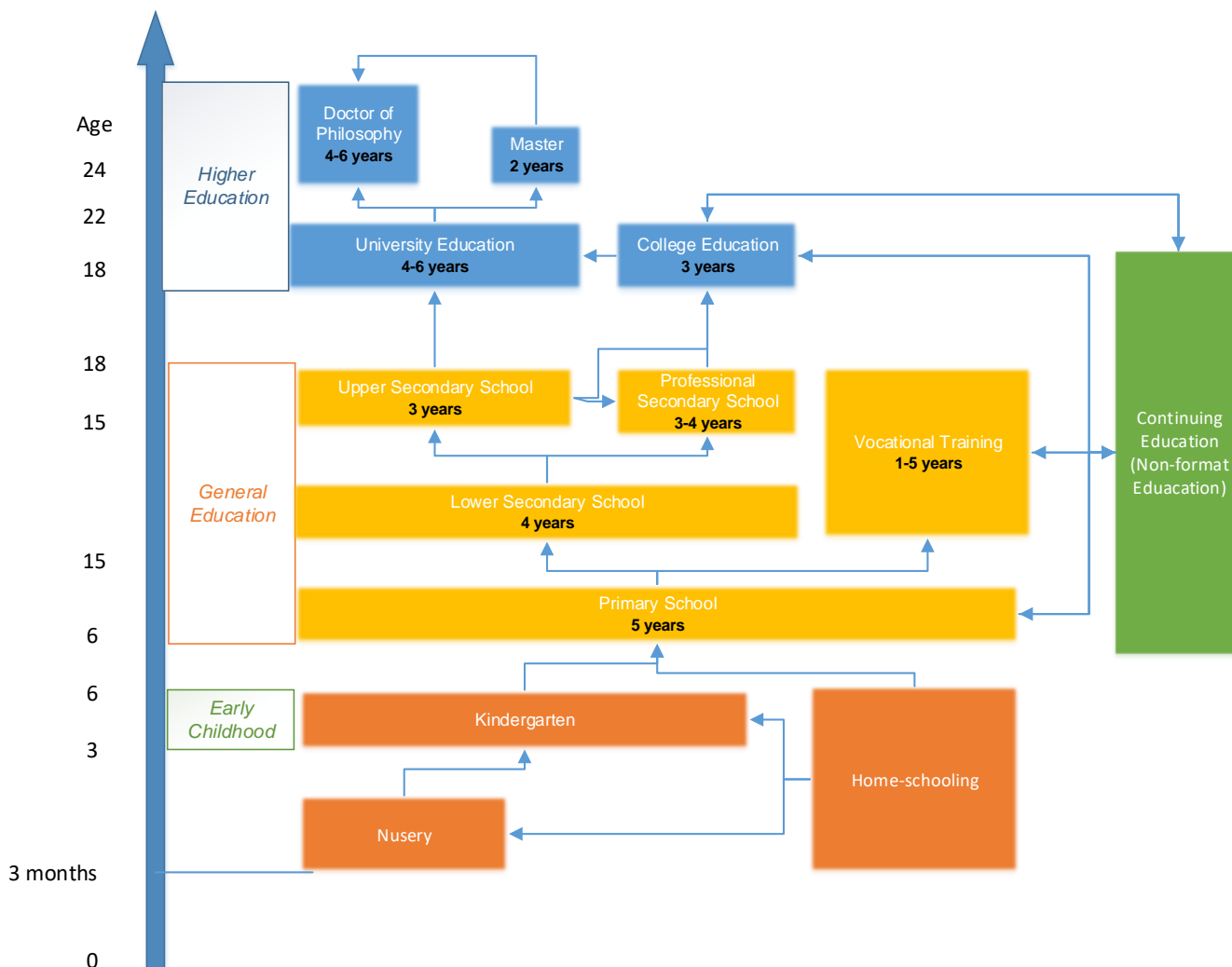
แผนภูมิที่ 12 คะแนนดัชนีชี้วัด PISA ของนักเรียนเวียดนามเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของประเทศต่าง ๆ
ในปี 2018

ที่มา : ธนาคารโลก

2.4 โครงสร้างของระบบการศึกษาของประเทศเวียดนาม

แผนภาพที่ 1 ระบบการศึกษาของประเทศเวียดนามปี 2557

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

ระบบการศึกษาของเวียดนามแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

1) การศึกษาระดับเด็กก่อนวัยเรียนและระดับอนุบาลศึกษา (Preschool and Kindergarten)

เป็นการศึกษาสำหรับนักเรียนในช่วงอายุระหว่าง 3 – 6 ขวบ โดยการศึกษาในระดับดังกล่าวนี้ไม่ได้อยู่ภายใต้การศึกษาภาคบังคับของรัฐบาลและเป็นที่ยอมรับเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ เช่น โฮจิมินห์ซิตี ฮานอย ไฮฟอง เกิ่นเทอ ดานัง หวุงเต่า ฯลฯ โดยเป็นการให้การศึกษากับการสะกดคำและวิชาเลขคณิตพื้นฐาน

2) การศึกษาระดับประถมศึกษา (Primary School)

เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนในช่วงอายุระหว่าง 6 – 11 ปี โดยการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีระยะเวลา 5 ปี เป็นไปตามกฎหมายการศึกษาภาคบังคับของประเทศเวียดนาม

3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Lower Secondary School)

เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนในช่วงอายุระหว่าง 11 – 15 ปี โดยรัฐบาลเวียดนามมีเป้าหมายในการยกระดับการศึกษาของคนในประเทศให้มีมาตรฐานในระดับสากลโดยความพยายามขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มเป็นเวลา 9 ปี (จากระดับ 1 ถึง 9) ภายในปี 2563 ซึ่งจะครอบคลุมทั้งการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary Education)

เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนในช่วงอายุ 15 – 18 ปี โดยการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเป็นการศึกษาต่อของนักเรียนไปถึงระดับ 12 ซึ่งการเข้าศึกษาต่อในระดับนี้นักเรียนจะต้องผ่านการสอบแข่งขันจากการสอบเข้าที่มีความเข้มข้นเพื่อคัดเลือกนักเรียนในการเข้าเรียนต่อ โดยนักเรียนจะต้องเลือกเรียนสายการเรียนระหว่างสายวิทย์และสายสังคม

5) การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย (dai hoc) วิทยาลัยจูเนียร์ (cao dang) และสถาบันวิจัย (hoc vien) การรับสมัครขึ้นอยู่กับคะแนนในการสอบเข้าของนักเรียน โดยการได้รับเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของรัฐถือว่าเป็นความสำเร็จสูงสุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบุตรหลานที่มาจากครอบครัวที่ด้อยโอกาสหรือในพื้นที่ชนบทห่างไกล

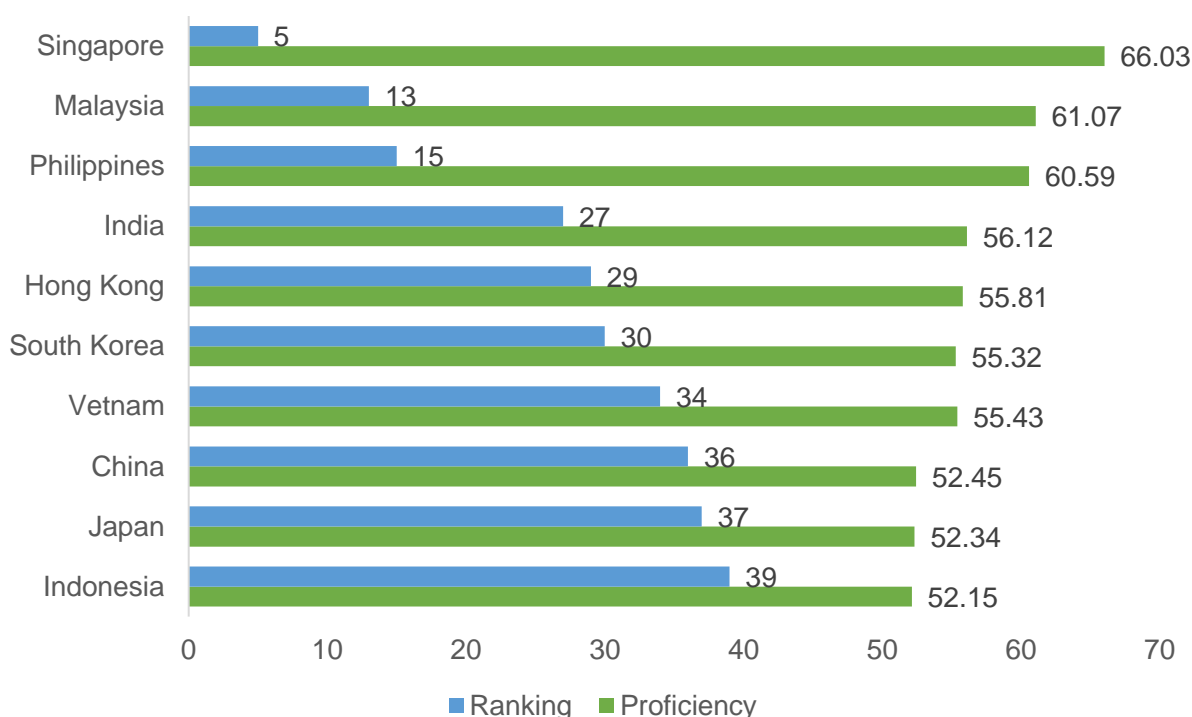
2.4.1 การสอบวัดผลเพื่อจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การสอบวัดผลเพื่อสำเร็จการศึกษาระดับ 12 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศจะเป็นการสอบโดยใช้ข้อสอบกลางจากกระทรวงศึกษาธิการ (National High School Graduation Examination) เพื่อออกใบประกาศการสำเร็จการศึกษา โดยในปี 2558 รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนให้รวมการสอบวัดผลการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาให้เป็นข้อสอบเดียวกัน ซึ่งผลการสอบดังกล่าวนักเรียนสามารถใช้ไปขอใบประกาศผลการสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและการใช้ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในอีกด้านหนึ่งการสอบวัดผลดังกล่าวได้สร้างแรงกดดันให้กับนักเรียนเวียดนามเป็นอย่างมาก

2.4.2 การศึกษาภาษาต่างประเทศ (Second language) ในประเทศเวียดนาม

ปัจจุบันพบว่าคนรุ่นใหม่ของเวียดนามสามารถฟังพูดอ่านเขียนภาษาต่างประเทศได้มากขึ้น โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ โดยในปี 2560 ประเทศเวียดนามได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับ 34 สำหรับประเทศที่มีขีดความสามารถด้านภาษาอังกฤษ โดยอยู่ในอันดับ 7 ของกลุ่มประเทศเอเชีย ภายหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และความมุ่งมั่นในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับโลก จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเวียดนามในการเพิ่มพูนทักษะทางภาษาอังกฤษ โดยรัฐบาลเวียดนามได้มีนโยบายให้มหาวิทยาลัยของรัฐดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยรัฐบาลยังมีแผนจัดการศึกษาภาคบังคับภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับเกรด 3 ขึ้นไป ภายในปี 2561 โดยในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษถูกบรรจุอยู่ในเฉพาะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น

แผนภูมิที่ 13 ประเทศ 10 อันดับแรกของเอเชียจากการชี้วัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ EF English 2557

ที่มา : Education First

2.5 ประเภทของสถาบันการศึกษา (Types of educational institutions)

โรงเรียนในประเทศเวียดนามแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ โรงเรียนของรัฐ (cong lap) และโรงเรียนเอกชน (ngoai cong lap) โดยสำหรับโรงเรียนเอกชนยังสามารถแบ่งได้ออกเป็นอีก 3 ประเภท คือ โรงเรียนกึ่งรัฐบาล (ban cong) โรงเรียนที่ก่อตั้งโดยบุคคล (dan lap) และโรงเรียนเอกชน

(tu thuck) การจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่มีความหลากหลายเหล่านี้เป็นไปตามกฎหมายสถานประกอบการ การศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 44 ของกฎหมายการศึกษาของเวียดนาม ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สถานประกอบการโรงเรียนรัฐบาล (Public educational establishments) ก่อตั้ง และดำเนินการโดยรัฐบาล โดยรัฐบาลจะเป็นผู้จัดการด้านบุคลากร การใช้จ่ายงบประมาณด้านการลงทุนใน โครงสร้างพื้นฐาน การจัดการเงินลงทุนต่าง ๆ และรับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมด

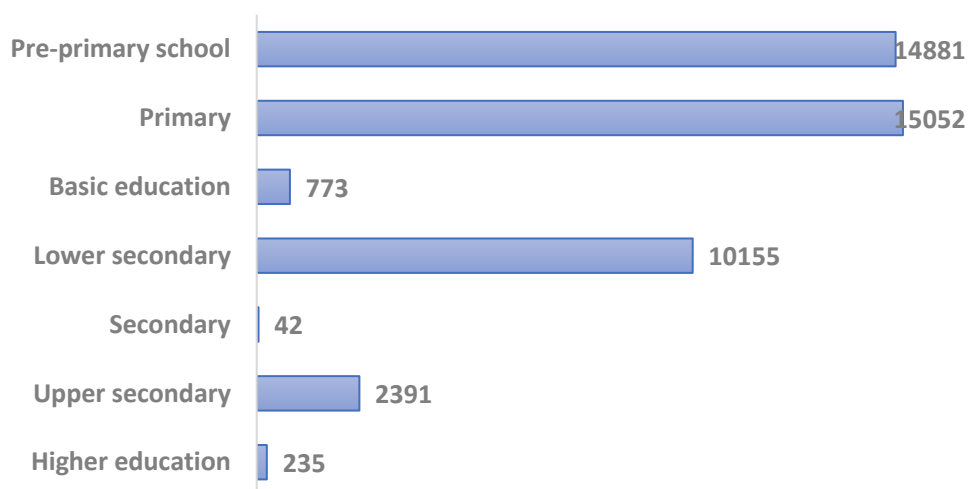
2.5.2 สถานประกอบการโรงเรียนกึ่งรัฐบาล (Semi-public educational establishments) จัดตั้งโดยรัฐและบริหารจัดการองค์กร และจัดสรรงบประมาณผ่านการร่วมทุนระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน

2.5.3 สถานประกอบการโรงเรียนเอกชนที่ ก่อตั้งโดยบุคคล (People-founded educational establishments) เกิดจากองค์กรทางสังคมหรือองค์กรเชิงพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐในการ จัดตั้งสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐ

2.5.4 สถานประกอบการโรงเรียนเอกชน (Private educational establishments) เป็น สถานศึกษาที่ดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลในการจัดตั้งและลงทุนด้านการจัดการ สถานศึกษา

อย่างไรก็ตามแม้จะมีความแตกต่างในด้านที่มาของการจัดตั้งและการดำเนินงานแต่ทว่าโรงเรียน ทุกแห่งต่างก็ใช้หลักสูตรเดียวกันและต้องดำเนินการตามกฎหมายของประเทศเวียดนามเท่าเทียมกัน

แผนภูมิที่ 14 จำนวนของสถาบันการศึกษาตามระดับการศึกษาต่าง ๆ ระหว่างปี 2557 - 2558

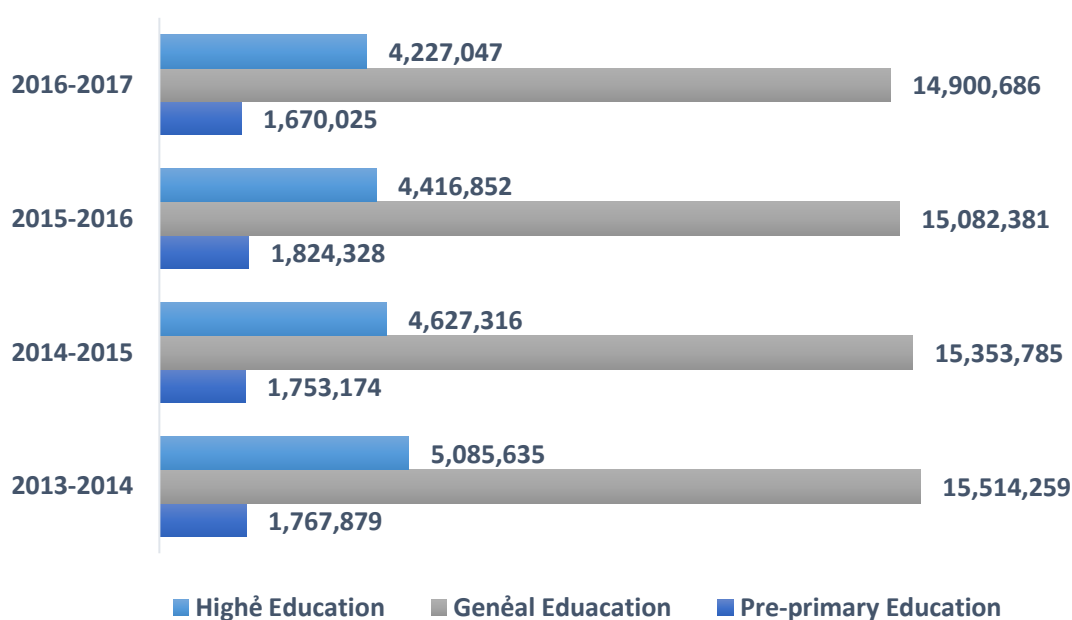
ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

2.6 จำนวนสถาบันการศึกษาและจำนวนนักเรียนแบ่งตามระดับการศึกษา

สถาบันการศึกษาและเครือข่ายของประเทศเวียดนามมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก จึงเป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้สำหรับชาวเวียดนามและเอื้อให้เกิดความสำเร็จในการเพิ่มสังคมแห่งการเรียนรู้ของเวียดนาม

ในปีที่ผ่านมาอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จำนวนนักเรียนในทุกระดับของการศึกษาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ซึ่งเกิดจากการปฏิรูประบบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากลสำหรับเมืองใหญ่ทั่วประเทศของเวียดนาม

แผนภูมิที่ 15 จำนวนนักเรียนตามระดับการศึกษาต่าง ๆ

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

2.7 สถาบันการศึกษาของรัฐบาล (Public Sector)

2.7.1 จำนวนโรงเรียนของรัฐ

เวียดนามมีจำนวนโรงเรียนของรัฐมากกว่าโรงเรียนเอกชนในทุกระดับการศึกษา อย่างไรก็ตามในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาโรงเรียนเตรียมประถมศึกษารวมถึงสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมศึกษาได้ลดจำนวนลง ซึ่งเป็นผลมาจากรอคความนิยมในการส่งบุตรหลานไปเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนของรัฐบาลแต่ละปีการศึกษา

Number of schools	2013 -2014	2014 -2015	2015 -2016	2016 -2017
Nursery	17	14	13	13
Kindergarten	2,529	2,403	2,315	2,184
Pre-primary	9,585	9,962	10,151	10,397
Primary	15,232	15,171	15,145	14,939
Basic Education	576	570	580	749
Lower Secondary	10,268	10,268	10,281	10,124
Secondary	224	235	241	266
Upper Secondary	2,062	2,092	2,107	2,110
Higher Education	156	159	163	170

ที่มา: กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

2.7.2 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนของรัฐ

นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐในทุกระดับการศึกษายังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากความสำเร็จของรัฐบาลในการจัดการการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยในปี 2559 – 2560 พบว่าอัตราการเข้าเรียนสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี อยู่ที่ร้อยละ 92 และสำหรับเด็กอายุ 5 ขวบ อยู่ที่ร้อยละ 98.75

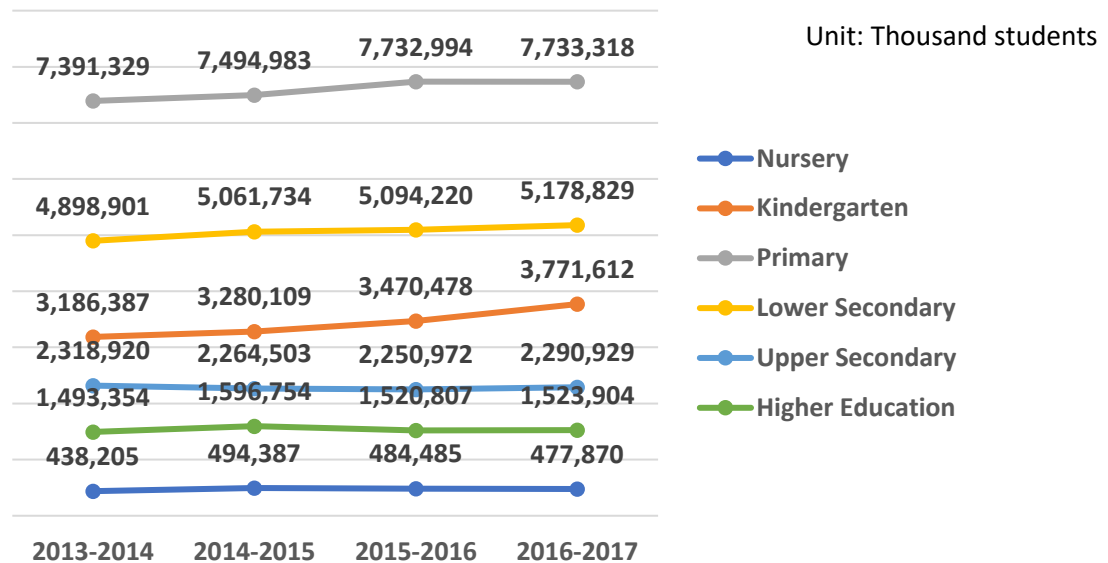
ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนในระบบการศึกษาของรัฐ

Number of students	2013 -2014	2014 -2015	2015 -2016	2016 -2017
Nursery	438,205	494,387	484,485	477,870
Kindergarten	2,529	2,403	2,315	2,184
Pre-primary	9,585	9,962	10,151	10,397
Primary	15,232	15,171	15,145	14,939
Basic Education	3,186,387	3,280,109	3,470,478	3,771,612
Lower Secondary	10,268	10,268	10,281	10,124
Number of schools	7,391,329	7,494,983	7,732,994	7,733,318
Secondary	4,898,901	5,061,734	5,094,220	5,178,829
Upper Secondary	2,318,920	2,264,503	2,250,972	2,290,929
Higher Education	1,493,354	1,596,754	1,520,807	1,523,904

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม

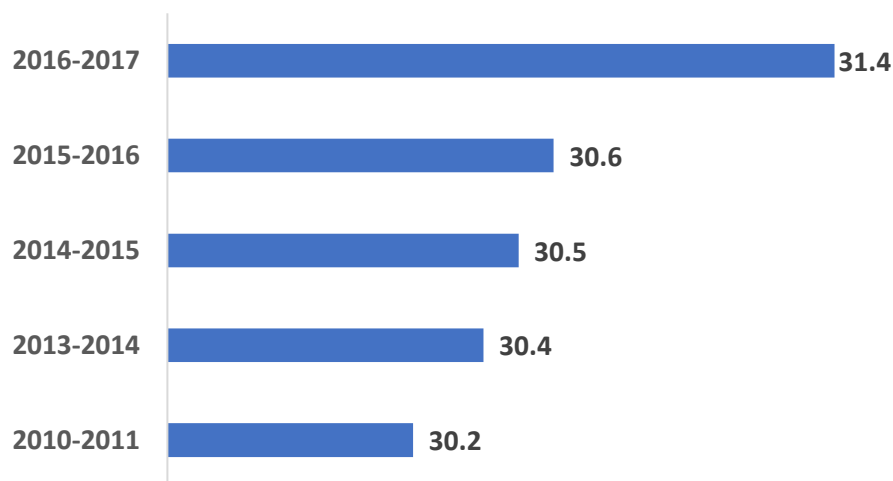
แผนภูมิที่ 16 จำนวนนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษาของเวียดนาม

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

ในระบบโรงเรียนของรัฐบาลที่มีจำนวนนักเรียนมากขึ้นเท่ากับรัฐบาลต้องจัดให้มีการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ดังนั้นสำหรับโรงเรียนรัฐบาลจะมีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเฉลี่ย 30 คน ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่ในการเรียนการสอนที่ดีพอ

แผนภูมิที่ 17 จำนวนนักเรียนเฉลี่ยในชั้นเรียนของประเทศเวียดนาม

ที่มา : General Statistics Office of Vietnam

2.8 สิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อเสียอีกประการหนึ่งของการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนของรัฐ คือ สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่เพียงพอ ตั้งแต่จำนวนห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนสำหรับครูผู้สอน รวมไปถึงห้องสมุด โดยปัจจุบันประเทศไทยเวียดนามมีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 419,903 ห้องเรียน โดยในจำนวนนี้มีเพียง 323,551 ห้องที่เป็นห้องเรียนที่มีมาตรฐาน หรือคิดเป็นร้อยละ 77.1 ของห้องเรียนทั้งหมด (สามารถจำแนกเป็นระดับประถมศึกษา ร้อยละ 68.7 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 85.7 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 93.9) โดยมีโรงเรียนหลายแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ เขตพื้นที่สูงตอนกลาง และเขตพื้นที่สูงทางตะวันตกเฉียงใต้ ที่ยังขาดแคลนห้องเรียน ตลอดทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอ

2.9 ค่าศึกษาเล่าเรียน

ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 86/2015/ND-CP รัฐบาลได้สถาปนาประชาชนในแต่ละจังหวัดสามารถกำหนดค่าเทอมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับจังหวัดได้เองดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สำหรับค่าเล่าเรียนในสถานอัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สำหรับนักเรียนเขตเมือง กลุ่มที่ 2 สำหรับนักเรียนในเขตชนบท และกลุ่มที่ 3 สำหรับนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อย

รัฐบาลได้ให้การศึกษาระดับประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนของรัฐโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนตั้งแต่เดือนกรกฎาคมปี 2557 ที่ผ่านมา โดยรัฐบาลกำลังพิจารณาที่จะให้การศึกษาริสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นบางแห่ง โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐบาลบางแห่งมีการเปิดรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษแล้วให้เข้ามาศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน อย่างไรก็ตามการไม่เก็บค่าเล่าเรียนสำหรับโรงเรียนของรัฐบาลได้กลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อโรงเรียนเอกชนในเวียดนาม

2.10 ข้อกำหนดการรับเข้าเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีการแบ่งการรับนักเรียนออกเป็นกลุ่มนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยต่อมามีการเปิดรับนักเรียนที่มีศักยภาพด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือภาษาต่างประเทศ โดยมีการให้การฝึกอบรมอย่างเข้มข้นกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเหล่านั้น

สำหรับโรงเรียนของรัฐมีข้อกำหนดในการรับนักเรียนหลายประการ เริ่มจากการกำหนดให้รับนักเรียนกลับบ้านเป็นอันดับแรก ประการต่อมาคือการมองหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือเด็กที่มีคะแนนสอบทางด้านคณิตศาสตร์และภาษาเวียดนามอยู่ในระดับสูง โดยการกำหนดให้สอบเข้าเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากหากจะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนเหล่านี้จะต้องทำผลการเรียนให้อยู่ในอันดับสูง และต้องผ่านการสอบข้อเขียนที่เข้มข้น

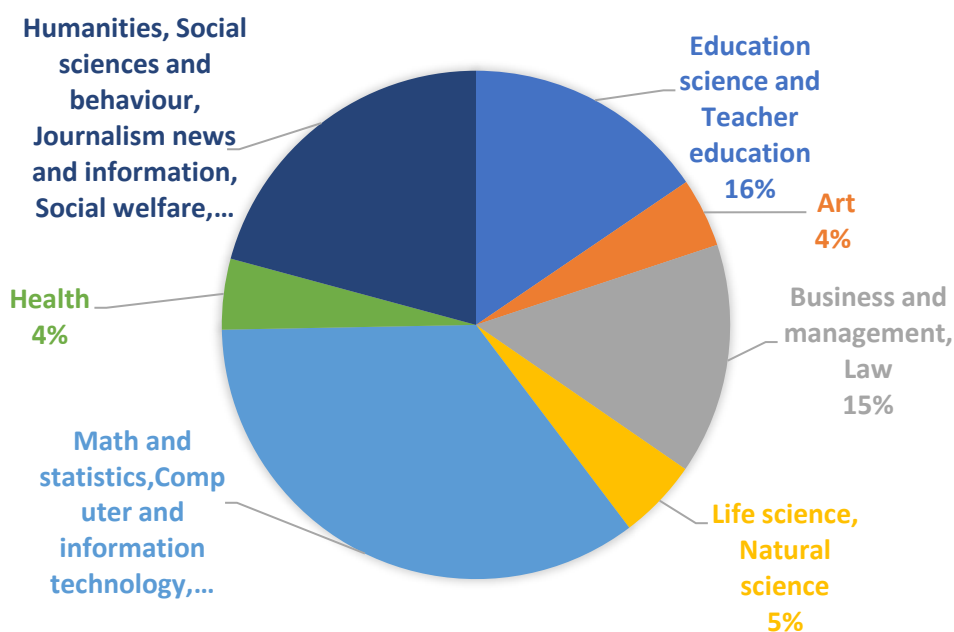
2.11 หลักสูตรการศึกษา

โรงเรียนรัฐบาลทั้งหมดในเวียดนามในทุกระดับจะกำหนดหลักสูตรเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (MOET) ในขณะที่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายบางแห่งอาจมีการเสนอหลักสูตรพิเศษเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยกระทรวงศึกษาธิการจะวางแผนในการจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในขณะที่ปัจจุบันมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น

2.12 โครงสร้างสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา

นักเรียนในประเทศเวียดนามนิยมเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาในสาขาบริหารธุรกิจ การเงิน การธนาคาร การศึกษา และล่าสุดคือ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และภาษาต่างประเทศ

แผนภูมิที่ 18 การเลือกเรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาเวียดนามในปี 2560

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม

2.13 การศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

จำนวนสถาบันการศึกษาของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีเพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการพบว่า ในปี 2560 มีสถาบันการศึกษาของรัฐ 180 แห่งที่เปิดสอนในระดับปริญญา

โทและปริญญาเอก โดยในช่วงแรกมีการเปิดสอนเพียงเฉพาะในเขตพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง (Mekong River Delta) แต่ในปัจจุบันเกือบทุกมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างเปิดสอนในระดับสูงกว่าปริญญาตรี สำหรับเมืองโฮจิมินห์ และสถานประกอบการศึกษาทั้งหมดมีการสอนในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมีจำนวนสถานประกอบการศึกษาเพิ่มมากขึ้นที่เปิดสอนระดับสูงกว่าปริญญาตรีร่วมกับสถานประกอบการศึกษาจากต่างประเทศ เช่น Ho Chi Minh City International University, the Foreign Trade University, the Academy of Finance, the University of Finance – Marketing เป็นต้น

2.14 สถานประกอบการศึกษาเอกชนในประเทศเวียดนาม

ในปัจจุบันสถานประกอบการศึกษาเอกชนมีความต้องการเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เนื่องจากความต้องการด้านการศึกษาที่สูงขึ้นในประเทศเวียดนาม โดยสถานประกอบการศึกษาภาครัฐเองไม่สามารถตอบสนองได้เพียงพอ โดยเฉพาะสำหรับครอบครัวผู้มีฐานะร่ำรวยนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานประกอบการศึกษาเอกชนในประเทศเวียดนามหรือในต่างประเทศ เนื่องจากผู้ปกครองไม่ต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนในสถานประกอบการศึกษาภาครัฐที่มีหลักสูตรโบราณล้าสมัย มุ่งเน้นให้นักเรียนท่องจำ และมีรูปแบบการสอนทางเดียว จึงทำให้ในช่วงที่ผ่านมาเกิดการเติบโตของสถานประกอบการศึกษาเอกชนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนเตรียมประถมศึกษาและระดับอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เขตเมืองใหญ่ ซึ่งสถานประกอบการศึกษาเอกชนเหล่านี้ต่างนำเสนอคุณภาพการศึกษาในระดับสูงเพื่อดึงดูดบุตรหลานจากครอบครัวที่มีรายได้สูงรวมถึงกลุ่มชาวต่างประเทศที่เข้ามาพำนักและทำงานในประเทศเวียดนาม

อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการศึกษาเอกชนนั้นแพงกว่าและมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับคุณภาพของการเรียนการสอนรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนเอกชนของเวียดนาม แต่ละปีการศึกษา

Number of schools	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017
Nursery	9	10	6	5
Kindergarten	180	117	127	127
Pre-primary	1,547	1,697	1,920	2,155
Primary	105	106	109	113
Basic Education	16	15	17	24
Lower Secondary	22	25	31	31
Secondary	130	146	148	154
Upper Secondary	342	294	292	281
Higher Education	58	60	60	65

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

โรงเรียนเอกชนมีความทันสมัยและมีความพร้อมดีกว่าโรงเรียนของรัฐ ทำให้โรงเรียนเอกชนมีการเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ โดยโรงเรียนเอกชนในเขตเมืองใหญ่เหล่านี้สามารถนำเสนอหลักสูตรการเรียนการสอนที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนในสถาบันการศึกษาเอกชนของเวียดนาม

Number of students	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017
Nursery	174,776	167,490	164,310	198,189
Kindergarten	427,679	474,866	508,043	637,964
Primary	44,271	48,649	57,015	68,242
Lower Secondary	33,489	37,096	44,426	56,695
Upper Secondary	213,776	175,416	174,158	186,246
Higher Education	176,669	227,574	232,367	243,975

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

2.15 การเรียนพิเศษและหลักสูตรเพิ่มทักษะเฉพาะต่าง ๆ

ระบบการศึกษาของเวียดนามยังรวมถึงภาคการศึกษาเสริมหลักสูตรและการจัดหลักสูตรเพิ่มทักษะเฉพาะด้านที่การเรียนการสอนในระบบการศึกษาหลักไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ได้เพียงพอตามความต้องการ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) หลักสูตรฝึกอบรมด้านภาษา

จากการเติบโตของการค้าชายแดน ความร่วมมือทางการค้า และข้อตกลงการค้าแบบพหุภาคีต่าง ๆ ได้ส่งผลให้เกิดความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมภาษาต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยในปัจจุบันทั้งบริษัทของชาวเวียดนามเองและบริษัทต่างประเทศในเวียดนามต่างมีความคาดหวังที่สูงขึ้นเกี่ยวกับศักยภาพความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้สมัครงานที่จะต้องสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว

นอกจากนี้จากค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดความ ต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาต่างประเทศในเวียดนามเพิ่มมากขึ้น โดยการฝึกอบรมด้านภาษาใน เวียดนามสามารถแบ่งออกเป็นหลักสูตรการสื่อสารและหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเตรียมทดสอบแบบทดสอบ ภาษาต่างประเทศ อาทิ ระบบทดสอบภาษา (IELTS) หรือการทดสอบภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (TOEFL)

ภายหลังจากที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในเวียดนาม ต่อมา ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษาจีนเริ่มได้รับความนิยมตามมา โดยคนรุ่นใหม่ของเวียดนามต่างให้ความสำคัญ ในการลงทุนด้านการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองเพิ่มสูงขึ้นเพื่อเป็นทักษะที่สำคัญในการนำไปใช้ สมัยแรงงาน

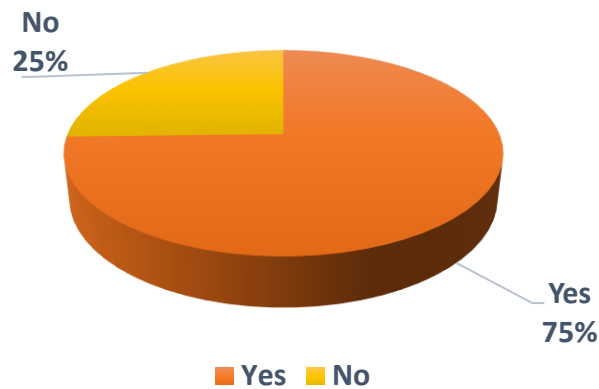
อย่างไรก็ตามจากการจัดอันดับประเทศที่มีศักยภาพในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารใช้ ภาษาอังกฤษทั่วโลก พบว่าประเทศเวียดนามได้รับการจัดอันดับอยู่ที่ 34 จาก 80 ประเทศที่ทำการสำรวจ โดยในเอเชียประเทศเวียดนามอยู่ในอันดับที่ 7 รองจากสิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินเดีย ฮองกงและเกาหลีใต้ ซึ่งผลการจัดอันดับดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศที่มีในเวียดนามยังไม่เพียงพอ และควรจัดให้มีมากขึ้นเพื่อที่จะแข่งขันให้ได้กับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค

ดังนั้นในปัจจุบันตลาดการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศในเวียดนามยังคงเปิดกว้างเนื่องจากยังมี ช่องว่างในด้านจำนวนและคุณภาพของสถาบันฝึกอบรมภาษาของประเทศที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการ หลักสูตรการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศที่มีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

2) สถาบันกวดวิชา

ในประเทศเวียดนามมีอุตสาหกรรมกวดวิชาเสริมหลักสูตรการศึกษาในระบบ โดยจากข้อมูล พบว่ามีผู้ปกครองเกือบร้อยละ 75 ในเขตเมืองใหญ่ อาทิ โฮจิมินห์ซิตี ฮานอย ดานัง กวางนาม เกิ่นเทอ และเป็น เด็น นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนกวดวิชาเพิ่มเสริมหลักสูตรการศึกษาในระบบหลังเวลาเรียนหรือระหว่าง วันหยุดสุดสัปดาห์

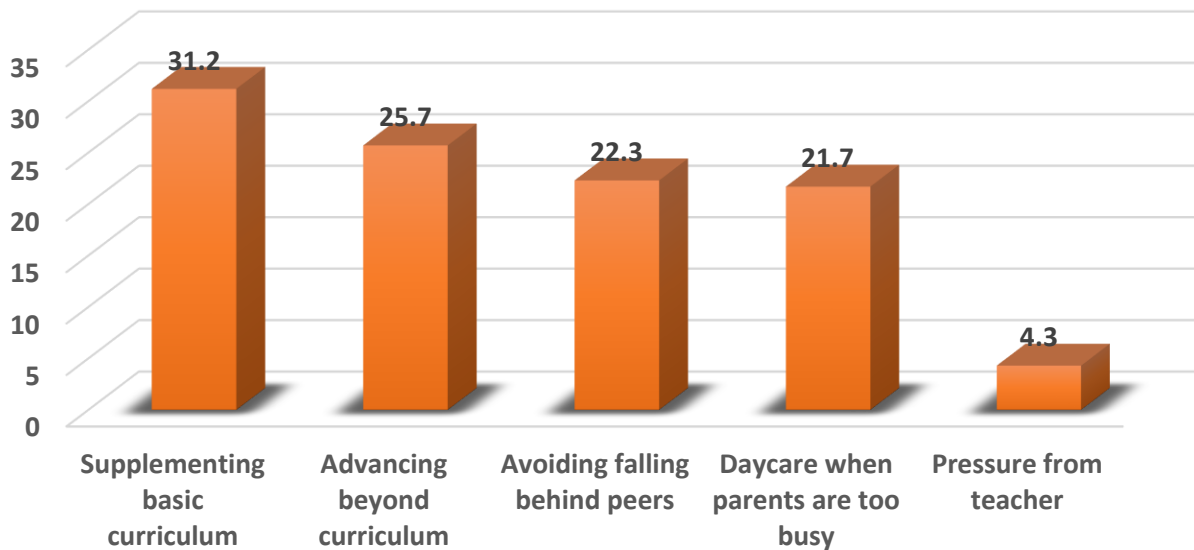
แผนภูมิที่ 19 สัดส่วนผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนกวดวิชาปี 2557

ที่มา : หนังสือพิมพ์ Thanh Nien

ผู้ปกครองมากกว่าร้อยละ 50 มีความต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนกวดวิชาเนื่องจากมีความเชื่อว่าหลักสูตรการเรียนการสอนในเวลาปกติไม่เพียงพอต่อความรู้ความเข้าใจสำหรับบุตรหลาน โดยมีผู้ปกครองจำนวนร้อยละ 31.2 ของผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานได้รับการฝึกฝนแบบฝึกหัดมากขึ้นเกี่ยวกับความรู้ที่สอนที่โรงเรียน และผู้ปกครองอีกร้อยละ 25.7 ต้องการให้บุตรหลานเรียนรู้นอกห้องเรียนมากขึ้น

แผนภูมิที่ 20 วัตถุประสงค์ความต้องการการเรียนเสริมกวดวิชาของเวียดนามปี 2557

ที่มา : หนังสือพิมพ์ Thanh Nien

ในขณะที่ผู้ปกครองยังให้เหตุผลอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีก เช่น ไม่อยากให้บุตรหลานพลาดโอกาสตามหลังคนอื่นในชั้น และไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานในช่วงเย็นจึงส่งให้ไปเรียนกวดวิชาแทน นอกจากนี้มีผู้ปกครองประมาณร้อยละ 4.3 จำเป็นต้องส่งบุตรหลานไปเรียนกวดวิชาเนื่องจากได้รับแรงกดดันจากครูผู้สอน

ในการสำรวจเดียวกันผู้ปกครองร้อยละ 39 รายงานว่านิยมส่งบุตรหลานไปเรียนกวดวิชาที่บ้านของครู ในขณะที่ผู้ปกครองร้อยละ 16.3 ส่งบุตรหลานไปเรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชา และผู้ปกครองร้อยละ 14.1 ส่งบุตรหลานไปเรียนกวดวิชา ณ สถาบันการศึกษาของบุตรหลานเอง

ดังนั้นเพื่อดำเนินการควบคุมการเรียนการสอนโรงเรียนกวดวิชาและชั้นเรียนพิเศษรัฐบาลได้ออกหนังสือเวียนหมายเลข 17/2012/TT-BGDDT โดยมีรายละเอียด อาทิ ไม่อนุญาตให้มีการเรียนกวดวิชาในระดับชั้นประถมศึกษา ยกเว้นในวิชาเรียนเสริมด้านศิลปะ กีฬา หรือทักษะชีวิต ไม่อนุญาตให้มีการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีการเข้าเรียน 2 หลักสูตรต่อวันอยู่แล้ว และอาจารย์ที่ได้รับเงินเดือนจากสถาบันการศึกษาของรัฐจะไม่ได้รับอนุญาตให้มีการสอนกวดวิชาออกไปจากทำในเวลาออกการสอน หรือการสอนเสริมกวดวิชาสำหรับนักเรียนในชั้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสาขา

แม้จะมีข้อจำกัดสำหรับการเรียนกวดวิชาสำหรับนักเรียนก่อนวัยเรียนและระดับประถมศึกษา แต่ผู้ปกครองยังมีความกังวลที่บุตรหลานอาจเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้บางโรงเรียนถึงกับลดจำนวนชั่วโมงเรียนปกติจากเต็มวันเหลือเพียงครึ่งวันเพื่อจัดการเรียนเสริมกวดวิชาพิเศษตามกฎหมาย นอกจากนั้นเนื่องจากครูไม่สามารถจัดการเรียนกวดวิชาส่วนตัวภายในโรงเรียนได้ แต่ก็ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการสอนพิเศษนอกโรงเรียนได้ ครูจึงได้หันไปสอนพิเศษในโรงเรียนกวดวิชาแทนซึ่งไม่มีการตรวจสอบว่าได้สอนพิเศษให้กับนักเรียนของตนเองหรือไม่ ตลาดโรงเรียนกวดวิชาในปัจจุบันเป็นของธุรกิจของคนในประเทศเวียดนามเอง เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของนักเรียนเวียดนาม

3) หลักสูตรระยะสั้น

นอกเหนือจากการฝึกอบรมด้านภาษาและการเรียนกวดวิชาแล้ว ยังมีหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้นที่นอกเหนือจากหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น เช่น หลักสูตรการฝึกอบรมทักษะและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคน ทักษะการประกอบอาชีพ ศิลปะ กีฬา และทักษะการใช้ชีวิต

หลักสูตรทักษะด้านชีวิต ศิลปะ และการกีฬา มักจะจัดฝึกอบรมในช่วงฤดูร้อนและมีวัตถุประสงค์หลักคือเพิ่มสมรรถภาพทางกายและความสามารถต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ปกครองจำนวนมากที่ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานในช่วงฤดูร้อนนิยมส่งบุตรหลานไปเข้าเรียนเสริมเรียนหลักสูตรระยะสั้นในช่วงฤดูร้อน โดยชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับทักษะและความเชี่ยวชาญด้านคนมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากธุรกิจผู้ว่าจ้างโดยส่วนใหญ่มองว่าผู้ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยยังขาดความรู้และประสบการณ์ รวมถึงยังขาดทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งอาจไม่ได้รับการสอนอย่างเพียงพอในระดับมหาวิทยาลัย โดยจาก

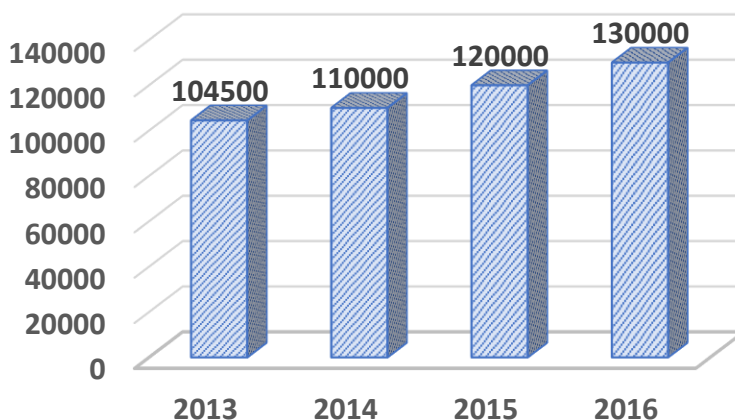
ข้อมูลยังพบว่าการขาดทักษะและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคนเป็นเหตุผลหลักของการว่างงานสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในเวียดนาม

ในขณะที่สถานประกอบการมองหาผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญด้านการจัดการคนนอกเหนือจากภูมิหลังด้านการศึกษาเท่านั้น ดังนั้นจากความต้องการการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ ถือว่าเป็นโอกาสของตลาดที่เปิดกว้างสำหรับนักลงทุนหน้าใหม่

2.16 การศึกษาในต่างประเทศ (Overseas Study)

ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 ที่เวียดนามเริ่มต้นส่งนักเรียนไปศึกษาต่างประเทศเป็นครั้งแรกยังประเทศคอมมิวนิสต์อื่น ๆ เช่น สหภาพโซเวียต โปแลนด์ เยอรมนี และต่อมาไปยังทั่วโลก และในปัจจุบันมีนักเรียนชาวเวียดนามมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่กำลังมองหาช่องทางในการการศึกษาต่อต่างประเทศเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาภายในประเทศที่มองว่าหลักสูตรมีความล้าสมัย โดยจากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่ามีจำนวนนักเรียนในเวียดนามถึง 130,000 คนเข้ารับการการศึกษาต่อในต่างประเทศ

แผนภูมิที่ 21 จำนวนนักเรียนและนักศึกษาเวียดนามที่ศึกษาต่อในต่างประเทศระหว่างปี 2556 – 2559

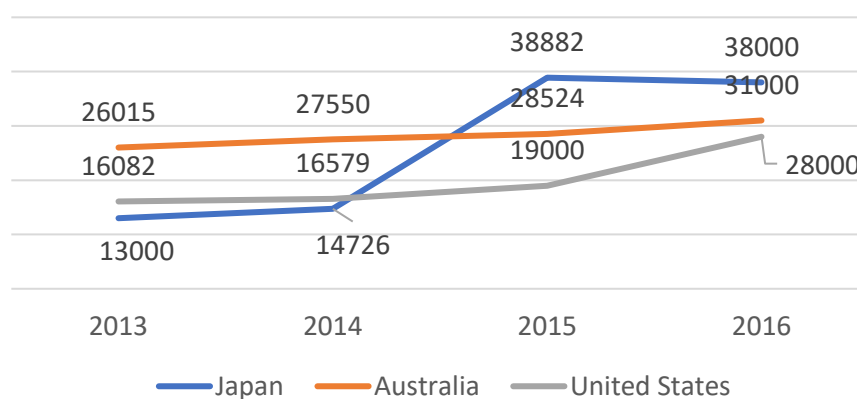
ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

ผลมาจากภายหลังสงครามเวียดนาม ชาวเวียดนามต่างหลั่งไหลเข้าไปศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียมากขึ้น เนื่องจากมีญาติมิตรอยู่ที่ประเทศเหล่านั้น ประกอบกับในเวลาต่อมาด้วยการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางในเวียดนามทำให้การศึกษาต่อในต่างประเทศไม่ได้อยู่เฉพาะในกลุ่มของผู้มีรายได้สูงที่มีญาติมิตรอยู่ต่างประเทศเท่านั้น แต่ครอบครัวของชนชั้นกลางของเวียดนามนิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในต่างประเทศที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงมาก เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ โดยประเทศญี่ปุ่นได้รับความนิยมสูงสุดเนื่องจากโอกาสในการเข้าทำงานต่อในประเทศญี่ปุ่นภายหลังจบการศึกษาของนักศึกษาเวียดนามอยู่ในระดับสูง รวมไปถึงเงื่อนไขในการเรียนต่อมีความยืดหยุ่นและค่าเล่าเรียนไม่สูงมาก

การศึกษาในต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นในเวียดนามเนื่องจากระบบการศึกษาของประเทศถูกมองว่าดีกว่าระบบการศึกษาของประเทศที่พัฒนาแล้ว และภายหลังจากสำเร็จการศึกษามีชาวเวียดนามเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้กลับประเทศ โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศให้เหตุผลเกี่ยวกับระบบราชการของเวียดนาม รวมถึงเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับจากการจ้างงานภายในประเทศที่ไม่ดึงดูดใจให้นักศึกษาที่จบการศึกษาจากต่างประเทศกลับมาทำงานในเวียดนาม

แผนภูมิที่ 22 จำนวนนักศึกษาชาวเวียดนามที่ศึกษาต่อในประเทศต่าง ๆ ระหว่างปี 2556 – 2559

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

ตารางที่ 5 สัดส่วนของนักศึกษาของเวียดนามในการเลือกเรียนหลักสูตรต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา

	2010	2012	2017
Community college	90%	49%	30%
4-year institution		23%	30%
Others (including high school, post-graduate, etc)	10%	28%	40%

ที่มา : WENR, Capstone Vietnam

3. แนวโน้มการศึกษา

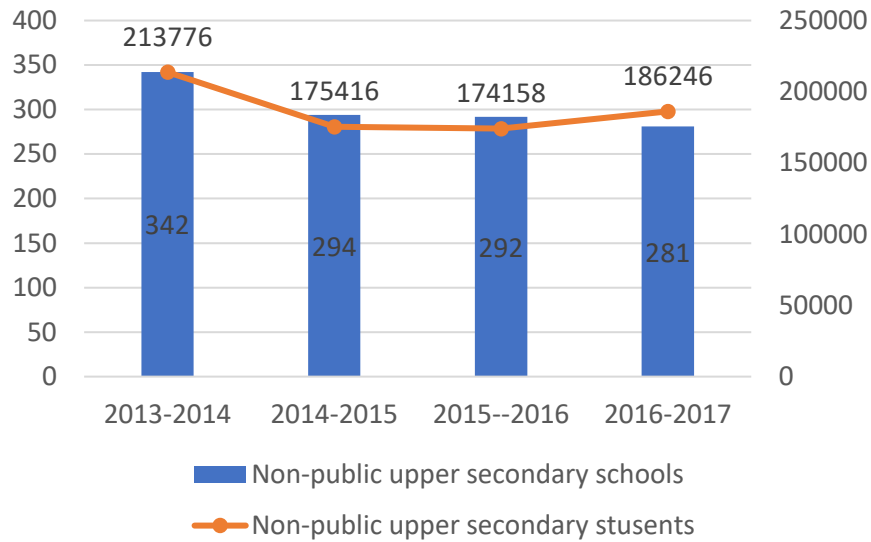
3.1 ความต้องการเพิ่มขึ้นสำหรับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

ผู้ประกอบการชาวเวียดนามเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนของเอกชน เนื่องจากพบว่าหลักสูตรของโรงเรียนของรัฐนั้นหนักเกินไปสำหรับบุตรหลาน โบราณล้ำสมัย และไม่ยืดหยุ่น นอกจากนี้นักเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลมักถูกบังคับให้เข้าร่วม “ชั่วโมงเรียนเสริม” เพื่อให้เรียนทันกับเพื่อนนักเรียน อย่างไรก็ตามโรงเรียนของรัฐบาลยังได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ประกอบการที่มีรายได้ต่ำ ในขณะที่ผู้ประกอบการที่มีรายได้เพิ่มขึ้นนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน เนื่องจากหลักสูตรการเรียนไม่หนักเกินไป ทำให้นักเรียนมีเวลาว่างในการพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญด้านทักษะมนุษย์ รวมไปถึงมีเวลาผ่อนคลายและสนุกกับกิจกรรมนอกเวลาเรียนมากขึ้น

3.2 การลดลงของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในขณะที่ความต้องการของผู้ปกครองต่อการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่าความต้องการของโรงเรียนเอกชนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลับลดลงทั้งในด้านจำนวนนักเรียนและจำนวนโรงเรียน สาเหตุเนื่องจากคุณภาพของโรงเรียนเอกชนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่สอดคล้องกับค่าเล่าเรียนที่สูง เนื่องจากการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเป็นเรื่องชี้ถึงโอกาสในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่ดีของนักเรียนเลยทีเดียว รวมไปถึงการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นจากการศึกษาสายอาชีพซึ่งสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับนักเรียนถึงโอกาสในการได้รับการจ้างงานภายหลังสำเร็จการศึกษาได้มากกว่า รวมไปถึงการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ต่ำกว่ามาก นอกจากนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของภาครัฐอื่น ๆ กำลังลดระดับคุณสมบัติผู้เข้าเรียนให้เปิดกว้างมากขึ้น เพื่อดึงดูดนักเรียนจากโรงเรียนเอกชน (ที่ปกติเกณฑ์การเข้าเรียนไม่ต้องการมีการสอบคัดเลือกใด ๆ) เข้าไปเรียนกับโรงเรียนรัฐบาลมากยิ่งขึ้น

แผนภูมิที่ 23 จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างปี 2556 – 2559

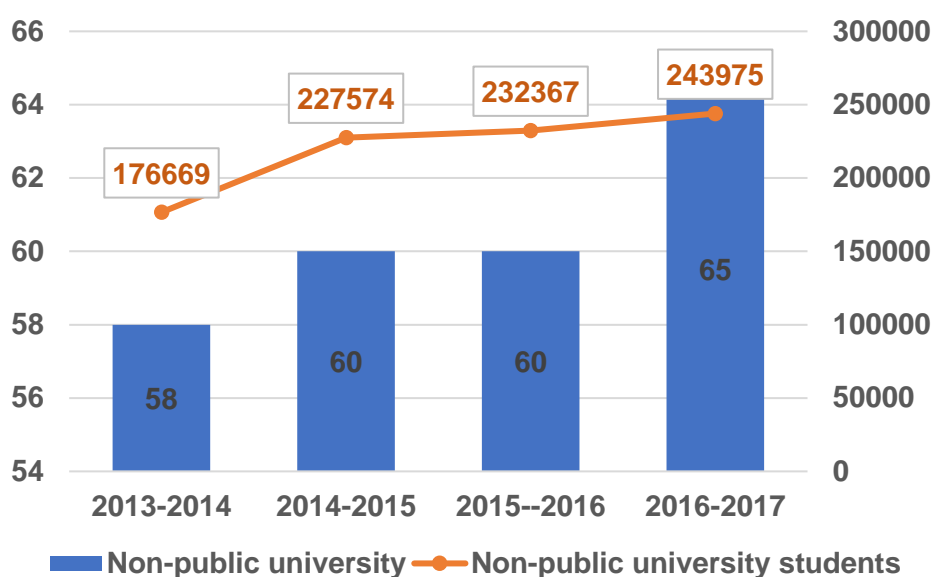

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training)

3.3 นักเรียนจำนวนมากนิยมเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน

ในอดีตมหาวิทยาลัยเอกชนนั้นมีราคาแพงและเหมาะสมสำหรับผู้ที่ไม่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐบาลได้เท่านั้น แต่ในปัจจุบันการรับรู้ที่เปลี่ยนไปโดยนักเรียนเลือกที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชนมากขึ้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยเหล่านี้มักจะมีหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยจากต่างประเทศทั้งการจัดโปรแกรมการเรียนในต่างประเทศโดยตรงหรือการจัดหลักสูตรร่วมที่ตอบสนองความต้องการเพิ่มขึ้นสำหรับการศึกษาต่างประเทศที่มีคุณภาพสูง รวมไปถึงการที่มหาวิทยาลัยเอกชนมักจะมีหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วและโดยทั่วไปมักมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แผนภูมิที่ 24 จำนวนนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนของเวียดนามระหว่างปี 2556 – 2559

ที่มา : กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม

3.4 การศึกษาต่อต่างประเทศได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น

ในปี 2559 ประเทศเวียดนามมีนักศึกษาเวียดนามที่ไปศึกษาต่อในต่างประเทศจำนวน 130,000 คน โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยปีละ 7% - 8% สำหรับปี 2560 พบว่าจำนวนนักเรียนเวียดนามที่สนใจเข้าศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาติดเป็นอันดับ 16 ในขณะที่เป็นอันดับ 3 สำหรับการเข้าศึกษาต่อในประเทศญี่ปุ่น อันดับ 2 ในประเทศเกาหลีใต้ อันดับ 9 ในประเทศฝรั่งเศสและอันดับ 30 ในประเทศเยอรมนี ในขณะที่จากข้อมูลของกรมการฝึกอบรมและการศึกษาของนครโฮจิมินห์ชี้ให้เห็นว่า บริษัทที่ให้บริการด้านการศึกษาต่อต่างประเทศมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน โดยในปี 2558 มีธุรกิจให้คำปรึกษาการเรียนต่อต่างประเทศประมาณ 1,000 แห่งในโฮจิมินห์ ในขณะที่มีบริษัทประเภทเดียวกันนี้ 300 แห่งในฮานอย โดยเติบโตคิดเป็น 100% จากปีก่อนหน้า

3.5 การพัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM)

โปรแกรมการศึกษา STEM เป็นสหวิทยาการที่มีวิธีการเรียนรู้ที่เข้มงวด มีการสังเคราะห์แนวคิดทางวิชาการควบคู่ไปกับบทเรียนจากการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมและคณิตศาสตร์ ในบริบทที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงและเชื่อมต่อระหว่างโรงเรียน บริษัท และองค์กรทั่วโลก โดยองค์ความรู้ด้าน STEM จะเป็นปัจจัยผลักดันสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเศรษฐกิจบริบทใหม่

เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาที่สำคัญในระดับสูงของเวียดนาม รัฐบาลได้ปฏิรูปและพัฒนาการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM) ดังนี้

สถาบันตัวต่อและโรงเรียนเอกชนหลายแห่ง รวมถึงสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้เพิ่มโปรแกรม STEM ลงในหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเริ่มตั้งแต่ในปี 2558 ได้มีการเปิดตัว DTT Eduspec ซึ่งเป็นหลักสูตรเรียนเสริมหลังเลิกเรียนในเวลาปกติ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความรักในการเรียนวิชา STEM โดยเรียนประมาณ บางแห่งยังได้พัฒนา STEM รวมเข้าไว้ในหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับอีกด้วย โดยในปี 2560 นายกรัฐมนตรีของเวียดนามได้สั่งการให้ MOET พัฒนาโปรแกรม STEM เพื่อบรรจุเข้าไว้ในการศึกษาของชาติ โดยปัจจุบัน โดยภาครัฐหวังว่าโปรแกรม STEM จะสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยาวนานใหญ่ให้เกิดขึ้นกับประเทศเวียดนามตั้งแต่ ทฤษฎีจนถึงภาคปฏิบัติ และจะส่งผลต่อเนื่องทำให้แรงงานของเวียดนามมีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้นในอนาคต

3.6 การให้ความสำคัญกับทักษะและความเชี่ยวชาญด้านการจัดการมนุษย์

หลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนของเวียดนามยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษาอีกหลายแขนง อาทิ ทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการเป็นผู้นำ เป็นต้น ส่งผลให้ในปี 2560 มีผู้สำเร็จการศึกษาประมาณ 237,000 คน กลายเป็นคนว่างงานทั่วประเทศ ซึ่งมีการคาดการณ์กันว่ามาจากสาเหตุที่บัณฑิตขาดขาดทักษะและความเชี่ยวชาญการจัดการมนุษย์ ดังนั้นหลักสูตรและโปรแกรมฝึกอบรมที่เพิ่มพูนทักษะและความเชี่ยวชาญด้านการจัดการมนุษย์ กำลังได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่นักเรียนที่หวังว่าจะหลีกเลี่ยงจากปัญหาการว่างงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

4. ปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของตลาดการศึกษาในเวียดนาม

4.1 รัฐบาลเวียดนามมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการพัฒนาด้านการศึกษา

รัฐบาลเวียดนามได้ทุ่มงบประมาณเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านการศึกษาของประเทศ โดยสัดส่วนของค่าใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐด้านการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 6.3 ของ GDP ของประเทศในปี 2561 ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียนทั้งหมดรวมไปถึงสูงกว่ากลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศ โดยเวียดนามยังคงอยู่ระหว่างการเดินหน้าปฏิรูประบบการศึกษาขนาดใหญ่ที่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในปี 2563

4.2 สังคมที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา

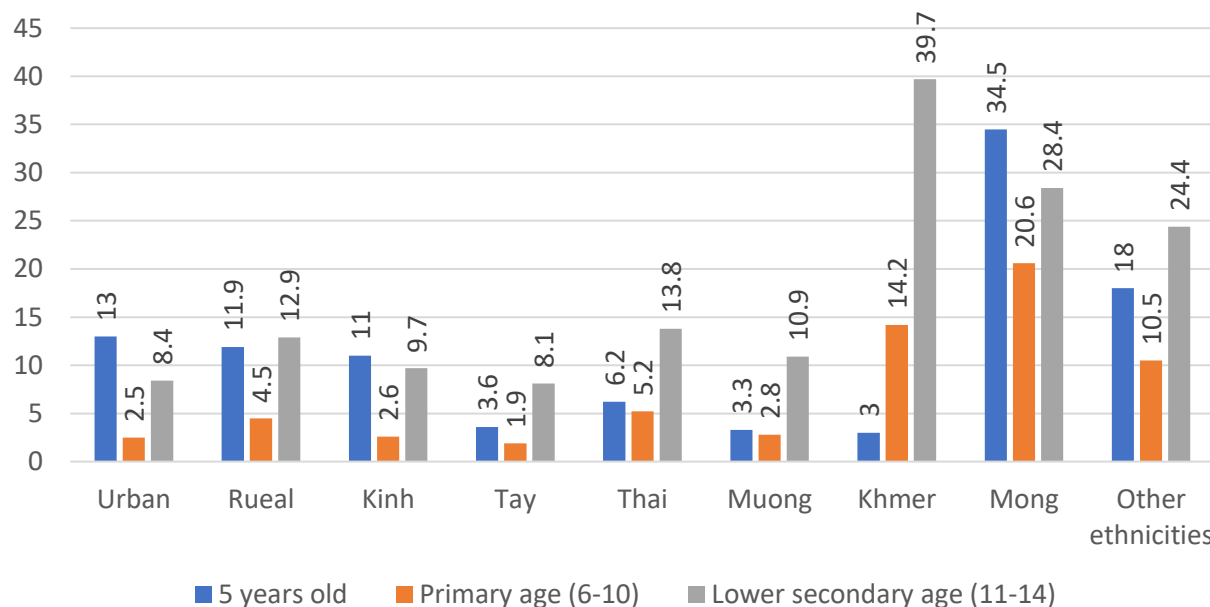
วัฒนธรรมของเวียดนามมีรากฐานมาจากลัทธิขงจื้อซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษามาโดยตลอด โดยการศึกษาถูกมองว่าเป็นเส้นทางสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดและเป็นหนทางที่จะเติมเต็มหน้าที่ความกตัญญูและทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ ครูผู้สอนหนังสือได้รับการยอมรับอย่างสูงในสังคมเวียดนามและผู้ปกครองยินดีที่จะพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้แน่ใจว่าบุตรหลานของพวกเขาได้รับการศึกษาที่ดี

5. อุปสรรคทางการตลาด

5.1 ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา

สัดส่วนของเยาวชนที่ยังไม่ได้รับการศึกษายังอยู่ในระดับสูงในพื้นที่ชนบทและมีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ กลุ่มชาติพันธุ์ Kinh ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ในเวียดนามที่มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากร กลุ่ม Tay ไทยและม้ง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอัตราเด็กที่ยังไม่ได้รับการศึกษาต่ำในขณะที่คนอื่น ๆ กลุ่มชาติพันธุ์มีอัตราสูงขึ้นเพราะความยากจนและการรับรู้ที่เด็ก ๆ ควรทำงานเพื่อหารายได้

แผนภูมิที่ 25 สัดส่วนของเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในปี 2557

ที่มา : 2014 Global Innovation on Out-of-school children

5.2 เงินเดือนและสวัสดิการของอาชีพครูยังอยู่ในระดับต่ำ

แม้จะได้รับการเคารพอย่างสูง แต่ครูก็ไม่ได้รับค่าตอบแทนที่ดีโดยเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาล่าสุด ยังคงเป็นไปตามเพดานเงินเดือนตามกำหนดของกระทรวงการศึกษาและฝึกอบรมซึ่งต่ำกว่า

ค่าแรงขั้นต่ำ (สำหรับแรงงานในภาค I - เขตเมืองตามพระราชกฤษฎีกา 141/2017) สิ่งดังกล่าวทำให้ครูเป็นจำนวนมากในพื้นที่ชนบททางไกลเปิดสอนกวดวิชาเพื่อหารายได้เสริม

5.3 หลักสูตรล้าสมัย

หลักสูตรเชิงทฤษฎีของเวียดนามอาจช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการแข่งขันทางวิชาการและอาจเป็นไปได้อธิบายว่าทำไมเวียดนามถึงได้อันดับ PISA ที่สูง แต่ก็ไม่ได้ทำให้นักเรียนแข่งขันได้คู่คาร์ระดับโลกของพวกเขา นอกจากนี้การมุ่งเน้นไปที่การท่องจำนั้นเป็นเรื่องที่เครียดสำหรับนักเรียนและทำให้พวกเขาทิ้งไว้มีความสามารถเพียงเล็กน้อยในการพัฒนาตนเองเป็นอย่างอื่น ในที่สุดขอบเขตของความรู้ในมหาวิทยาลัยนั้นรุนแรงมากเกิน

6. โอกาสและความท้าทายของธุรกิจการศึกษาของเวียดนาม

6.1 โอกาส

6.1.1 ด้วยขนาดประชากรที่มีจำนวนมากทำให้ตลาดมีความน่าสนใจ

นอกเหนือจากการที่ประเทศมีรายได้เติบโตและมีความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นในอนาคตแล้ว ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของเวียดนามยังคงเป็นอีกปัจจัยส่งผลกระทบต่อตลาดการศึกษา โดยในปี 2561 ประมาณร้อยละ 60 ของเวียดนามมีอายุต่ำกว่า 35 ปี ดังนั้นอัตราการเข้าเรียนของเด็กวัยเรียนได้เติบโตขึ้น นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของรายได้ส่วนบุคคลทำให้ผู้ประกอบการสามารถใช้จ่ายด้านการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วยเพื่อสนับสนุนให้บุตรหลานมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการแข่งขันในตลาดแรงงาน

6.1.2 ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะสูง

แม้จะมีแรงงานป้อนเข้าสู่ตลาดประมาณปีละ 1 ล้านคนในตลาดงาน แต่เวียดนามก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการแรงงานที่มีทักษะสูงได้ สถานการณ์ด้านทักษะแรงงานของเวียดนามในปัจจุบันอยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าสิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย ทั้งทักษะทางด้านภาษา ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และเทคนิคเฉพาะทาง ประเทศกำลังเผชิญกับช่องว่างด้านทักษะแรงงานที่สำคัญ โดยหนังสือรับรองคุณวุฒิทางด้านทักษะแรงงานภายในประเทศยังไม่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

6.1.3 รัฐบาลมีการริเริ่มโครงการสนับสนุน

รัฐบาลยังคงให้ความสนใจในการพัฒนาสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเอกชนหรือของรัฐเอง ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้มีการกำหนด

นโยบายใหม่ ๆ เพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษาและเพื่อให้มั่นใจว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะมีมาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการศึกษาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระหว่างปี 2554 – 2563 ให้มีการยกระดับและพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มอัตราการเข้าถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีความทันสมัย

6.2 ความท้าทาย

6.2.1 การลงทุนด้านการศึกษาในประเทศยังมีข้อจำกัด

การเปิดเสรีภาคการศึกษาของเวียดนามเพื่อต้อนรับการลงทุนจากต่างประเทศนั้นยังคงมีข้อจำกัด เฉพาะในบางสาขา โดยในปี 2560 รัฐบาลได้เปิดเสรีต้อนรับการลงทุนจากต่างประเทศในภาคการศึกษาในสาขาต่อไปนี้ ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี กฎหมายระหว่างประเทศ และการฝึกอบรมภาษา โดยสาขาเหล่านี้ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา กล่าวได้ว่าโอกาสในการลงทุนจากต่างประเทศนั้นมีอยู่ก็จริง แต่ยังมีในขอบเขตจำกัดมากเมื่อเทียบกับตลาดการศึกษาทั้งระบบของเวียดนามที่เริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาลก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

6.2.2 ข้อจำกัดการรับสมัครเข้าเรียน

ตามพระราชกฤษฎีกา 73/2012ND-CP (“ พระราชกฤษฎีกา 73”) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2555 รัฐบาลได้ออกกฎระเบียบให้นักเรียนเวียดนามสามารถสมัครเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาต่างประเทศของเวียดนามได้ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- 0% สำหรับโรงเรียนเตรียมอนุบาลนานาชาติ
- 10% สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 20% หรือน้อยกว่าสำหรับโรงเรียนมัธยมตอนปลาย

การออกกฎระเบียบเพื่อจำกัดการดำเนินธุรกิจของสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศในเวียดนาม มีความขัดแย้งกับความต้องการด้านการศึกษาจากต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีส่วนสำคัญทำให้การดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาคการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

6.2.3 การให้ใบอนุญาต

การขอใบอนุญาตดำเนินธุรกิจด้านการศึกษาของนักลงทุนจากต่างประเทศเป็นสิ่งท้าทายอีกประการหนึ่งในเวียดนาม เพื่อที่จะดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศในเวียดนามจะต้องได้รับใบอนุญาต 3 ประเภท ดังนี้

- ใบรับรองการจดทะเบียนเพื่อการลงทุน (Investment registration certificate)

- ใบอนุญาตให้มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษา (A decision permitting the establishment of educational institutions)
 - ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจกรรมด้านการศึกษา (A license for educational activities)
- แม้ว่ากระบวนการขอใบอนุญาตเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็ดำเนินการโดยหน่วยงานที่แตกต่างกันและมีการพิจารณาที่มีหลักเกณฑ์แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ลงทุนจากต่างประเทศจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจระเบียบปฏิบัติในการขอใบอนุญาตของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของเวียดนามที่มีความแตกต่างกันดังกล่าวอีกด้วย

6.2.4 ครูผู้สอน

สำหรับข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับบุคลากรในสถาบันการศึกษาจะต้องดำเนินการตามกฎหมายพระราชกฤษฎีกา 73 ที่ระบุว่าสถาบันการศึกษาต่างประเทศจะต้องมีครูผู้สอนชาวต่างประเทศอย่างน้อย 5 คน โดยจะต้องมีประสบการณ์ในการสอนในหลักสูตรร่วมกับโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยภายในประเทศเวียดนามมาแล้วหลายปี สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีครูผู้สอนประจำหลักสูตรอย่างน้อย 60% และครูผู้สอนจะต้องจบการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาโทคิดเป็น 80% สำหรับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจะต้องมีอาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกอย่างน้อย 25% และ 35% ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ากฎระเบียบดังกล่าวยังยากต่อการตอบสนองแม้แต่กับสถาบันการศึกษาของรัฐบาลเวียดนามเองก็ตาม

6.2.5 กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการศึกษาในเวียดนาม

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาปี 2548 กฎหมายว่าด้วยการอบรมวิชาชีพปี 2549 และกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาปี 2555 เป็นกรอบของกฎหมายที่สำคัญสำหรับสถาบันการศึกษาที่ดำเนินงานในเวียดนาม โดยกฎหมายสองฉบับแรกกำหนดระบบการศึกษา โครงสร้าง กลไกการประกันคุณภาพ ระดับคุณสมบัติ เป้าหมาย ระยะเวลา และหลักสูตรสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการฝึกอบรมสายอาชีพ ในขณะที่กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาปี 2555 จะควบคุมการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือสูงกว่า การประกันคุณภาพ การวิจัย ขอบเขตของมหาวิทยาลัย การจำแนกและการจัดอันดับ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรัฐบาลที่รับผิดชอบสำหรับการกำกับดูแลของการศึกษาทั้งหมดและกิจกรรมฝึกอบรมสายอาชีพในเวียดนาม อำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ (MOET) ครอบคลุมการศึกษาทุกระดับในประเทศรวมถึงโรงเรียนอนุบาล การศึกษาทั่วไป การศึกษาระดับวิชาชีพ การศึกษาระดับอุดมศึกษา และการศึกษาต่อเนื่อง โดยกระทรวงศึกษาธิการจะรับผิดชอบครอบคลุมหลากหลายด้านในการศึกษาตั้งแต่เรื่องนโยบายการศึกษา หลักสูตร ตำราเรียน การลงทะเบียนและการจัดการนักเรียน ขั้นตอนการประเมินและการประกันคุณภาพ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดการบุคลากร ยิ่งไปกว่า

นั้นกระทรวงศึกษาธิการยังรับผิดชอบด้านการพัฒนาการศึกษา แผนและข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

กล่าวโดยสรุปกระทรวงศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในสาขาการศึกษาในเวียดนาม นอกจากนี้กฎหมายการศึกษาทั่วไปแล้ว นักลงทุนควรทำความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเสริม อาทิ the Vietnam's Language Proficiency Framework, หนังสือเวียน 17/2012 / TTBGDET สำหรับการสอบแบบส่วนตัว, และหนังสือเวียน 04/2014/TT-BGDET ในการประกาศใช้กฎระเบียบในการจัดการการศึกษาทักษะชีวิตและกิจกรรมการศึกษานอกหลักสูตร

7. กรอบกฎหมายสำหรับนักลงทุนต่างชาติ

7.1 ความร่วมมือจากต่างประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศ

กฎระเบียบที่สำคัญที่สุดสำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศคือพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 83/2555/ND-CP ซึ่งระบุข้อกำหนดสำหรับการลงทุนจากต่างประเทศในสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับทุนชาร์เตอร์ด สิ่งอำนวยความสะดวก หลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้บังคับใช้กับการศึกษาและการฝึกอบรมสายอาชีพ สถาบันอุดมศึกษาจากต่างประเทศ โรงเรียน และโรงเรียนอนุบาล โปรแกรมจับคู่และสำนักงานตัวแทนการศึกษาต่างประเทศ โดยพระราชกฤษฎีกากำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาในการรวมเอากลไกการประกันคุณภาพสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

7.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดตั้งบริษัท

กฎหมายว่าด้วยการลงทุนปี 2557 ถือว่าการศึกษาและการฝึกอบรมเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญและมีข้อเสนอเพื่อชักจูงการลงทุนต่อไปนี้สำหรับการลงทุนต่างประเทศ

- ลดภาษีรายได้นิติบุคคล 10% ตลอดอายุของโครงการ
- การยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 4 ปี
- ลดภาษีรายได้นิติบุคคลที่ต้องชำระลง 50% ตลอดระยะเวลาการลงทุนเป็นเวลา 5 ปี

ในขณะเดียวกันกฎหมายว่าด้วยธุรกิจปี 2557 กำหนดโครงสร้างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าข่ายเป็นสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศดังนี้

- สถาบันการศึกษาที่มีต่างชาติเป็นเจ้าของ 100%: นิติบุคคลที่มีการลงทุน 100% จากนักลงทุนต่างชาติ
- กิจการร่วมค้า: กิจการที่จัดตั้งขึ้นโดยนักลงทุนต่างชาติฝ่ายหนึ่งและชาวเวียดนามอีกฝ่ายหนึ่ง

- สัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ: รูปแบบที่พบบ่อยที่สุดของการลงทุนจากต่างประเทศด้านการศึกษานในเวียดนาม คือการที่นักลงทุนต่างชาติให้ความร่วมมือกับนักลงทุนชาวเวียดนามโดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งนิติบุคคลใหม่

- สำนักงานตัวแทน: รูปแบบความร่วมมือที่อนุญาตให้สถาบันต่างประเทศสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานในท้องถิ่นและสำรวจตลาดเวียดนามก่อนที่จะเข้าสู่ตลาดอย่างเป็นทางการ

7.3 เกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษา หลักสูตร และตำราเรียน

นักลงทุนต่างประเทศควรทราบด้วยว่า MOET มีอำนาจในการควบคุมโปรแกรม หลักสูตรและตำราที่ใช้ในการศึกษาทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกา 31/2554/ND-CP ฉบับแก้ไขและเพิ่มเติม พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 75/2549/ND-CP ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2549 ซึ่งเป็นพระราชกฤษฎีกาที่อธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ของกฎหมายด้านการศึกษา สำหรับการศึกษาระดับที่สูงกว่าระดับอุดมศึกษา ระดับการศึกษา MOET มีอำนาจในการสั่งการหน่วยงานทุกหน่วยโดยไม่ต้องระบุอย่างชัดเจน

7.4 ความเกี่ยวข้องและผลกระทบต่อนักลงทุนไทย

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น รวมถึงการเข้าถึงมาตรฐานการศึกษา ระดับโลกในเวียดนาม นักลงทุนต่างชาติจำนวนมากรวมถึงบริษัทของไทยกำลังมองหาทางเข้าสู่ตลาด อย่างไรก็ตาม มีสังเกตว่าภาคการศึกษาของเวียดนามยังไม่เปิดกว้างสำหรับนักลงทุนต่างชาติ ตลาดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นนั้น ถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบของภาครัฐ อาทิ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป เทคโนโลยี การบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี กฎหมายระหว่างประเทศ และการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศ ในขณะที่บางสาขา อาทิ แพทยศาสตร์ กฎหมายแพ่ง นโยบายสาธารณะ ฯลฯ ยังไม่เปิดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน สำหรับภาคการศึกษาทั่วไป (ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงมัธยมปลาย) รัฐบาลได้วางข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนเวียดนามที่สถาบันการศึกษาต่างประเทศสามารถรับสมัครได้ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 72/2555/ND-CP โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 6 ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนเวียดนามที่สถาบันการศึกษาต่างประเทศสามารถรับสมัครได้

ระดับของสถาบัน	ระเบียบข้อบังคับ
โรงเรียนอนุบาล	เด็กชาวเวียดนามที่อายุต่ำกว่า 5 ปีไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าเรียนในโรงเรียนหลักสูตรต่างประเทศ
โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น	จำกัดจำนวนนักเรียนชาวเวียดนามไม่เกิน 10%
โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	จำกัด 20% สำหรับนักเรียนเวียดนาม
สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา	ไม่มีการจำกัดสัดส่วนของนักเรียนเวียดนามในสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศ

8. ข้อเสนอแนะสำหรับนักธุรกิจไทย

1. ธุรกิจการศึกษาไทยควรให้ความสำคัญในการเข้ามาศึกษาตลาดของประเทศเวียดนาม โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัยควรเริ่มเข้ามาศึกษาตลาด เนื่องจากรัฐบาลเวียดนามเปิดให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุนในหลายสาขาวิชา
2. ธุรกิจโรงเรียนกวดวิชาซึ่งเป็นธุรกิจที่ประเทศไทยมีศักยภาพ ควรเข้ามาศึกษาโอกาสทางการตลาด เนื่องจากผู้ประกอบการชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับการศึกษาเสริมหลักสูตรและการกวดวิชาเพื่อสอบแข่งขันเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับในประเทศไทย อย่างไรก็ตามธุรกิจไทยควรเข้ามาศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการเรียนการสอน รวมถึงพฤติกรรมผู้เรียนในประเทศเวียดนาม เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดก่อนเข้ามาทำตลาดในประเทศเวียดนาม
3. ธุรกิจหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญด้านการจัดการคน เป็นอีกธุรกิจที่ประเทศไทยมีศักยภาพ จึงควรเข้ามาศึกษาโอกาสในประเทศเวียดนาม
4. ธุรกิจโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษเป็นอีกธุรกิจที่ผู้ประกอบการในประเทศไทยมีความแข็งแกร่ง ดังนั้นจึงควรเข้ามาศึกษาตลาด
5. ปัจจุบันภาษาไทยเป็นอีกภาษาทางเลือกนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ที่คนเวียดนามนิยมศึกษา โดยมีการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยในเมืองใหญ่ๆ แทบทุกเมือง อาทิ โฮจิมินห์ ฮานอย ไฮฟอง ดานัง เกิ่นเทอ ยางจาง โดยปัจจุบันนักท่องเที่ยวไทยอยู่ในอันดับต้น ๆ ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศเวียดนาม รวมถึงนักลงทุนของไทยที่เข้ามาขยายโรงงานและจัดตั้งธุรกิจก็อยู่ในอันดับต้น ๆ ดังนั้นจึงมีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะด้านภาษาไทยมากขึ้น นอกจากนี้ยังรวมถึงโอกาสของนักศึกษาดังกล่าวในการเข้าไปทำงานประเทศไทยอีกด้วย ดังนั้นธุรกิจสอนภาษาไทยเป็น

อีกตลาดที่ธุรกิจด้านนี้ของไทยซึ่งมีศักยภาพเป็นจำนวนมาก สามารถเข้ามาค้นหาโอกาสในการขยายธุรกิจในประเทศเวียดนาม

6. ตลาดแฟรนไชส์ในประเทศเวียดนามเป็นหนึ่งในตลาดแฟรนไชส์ที่เติบโตเร็วที่สุดในภูมิภาคด้วยฐานผู้บริโภคขนาดใหญ่ของประเทศและจีดีพีต่อหัวที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ขณะนี้เวียดนามเป็นที่ตั้งของแบรนด์ต่างประเทศเกือบ 200 รายโดยอาจมี 30 แบรินต์ใหม่เข้ามาในปีที่แล้ว และคาดว่าจะมีแบรนด์ประมาณ 30 แบรินต์เข้าสู่ตลาดในปีนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอาหารและเครื่องดื่ม คาเฟ่ การศึกษา สุขภาพ และไลฟ์สไตล์ ดังนั้นผู้ประกอบการด้านแฟรนไชส์การศึกษาของไทยจึงควรใช้โอกาสนี้เข้ามาขยายธุรกิจในประเทศเวียดนาม
7. ผู้ประกอบการด้านการศึกษาของไทยควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาข้อมูลตลาดธุรกิจการศึกษาของประเทศเวียดนาม หลังจากนั้นควรเดินทางเข้ามาสำรวจตลาดของธุรกิจการศึกษาในเวียดนาม รวมถึงการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์สภาพตลาดและกำหนดจุดยืนผลิตภัณฑ์ของตนเองให้ชัดเจน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างในการเข้ามาสร้างแบรนด์ในประเทศเวียดนาม เพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จได้ในเวลาอันรวดเร็ว
8. ผู้ประกอบการด้านการศึกษาของไทยที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์การลงทุน ควรใช้กลยุทธ์การลงทุนแบบค่อยๆ ลงทุน โดยไม่ควรลงทุนในช่วงแรกอย่างเต็มที่โดยใช้เงินทุนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากการลงทุนในต่างประเทศจะมีความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนค่อนข้างสูงสำหรับผู้ที่ไม่เคยลงทุนมาก่อน
9. ในด้านการหาผู้ร่วมทุนหรือตัวแทนคนที่ต้องถึนในการบริหารกิจการที่เข้าไปลงทุนนั้น ผู้ประกอบการควรใช้เวลาในการคัดสรรผู้ร่วมทุนที่มีความน่าเชื่อถือให้ได้มากที่สุด โดยอาจขอคำแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐของไทยในประเทศเวียดนาม อาทิ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศซึ่งมี 2 แห่ง คือ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์ และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงฮานอย หรือสมาคมผู้ประกอบการไทยในประเทศเวียดนาม (Thailand Business Association in Vietnam: TBA)
10. นอกจากนี้ผู้ประกอบการไทยที่ต้องการขยายตลาดในประเทศเวียดนามควรเข้าร่วมงานแสดงสินค้าไทยหรือ Top Thai Brands ที่จัดเป็นประจำทุกปีทั้งในกรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์ เพื่อพบปะและเจรจากับคู่ค้ารายสำคัญในตลาดเวียดนาม นอกจากนี้ยังมีงานแสดงสินค้า Mini Thailand Week ซึ่งจะจัดในเมืองรองขนาดใหญ่ รวมไปถึงการเข้าร่วมงานมหกรรมด้านการศึกษาและงานสัมมนาด้านการศึกษาจากต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
11. การเข้าร่วมกิจกรรมคณะผู้แทนการค้าไทยกับกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งแต่ละปีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์มีการนำผู้ประกอบการไทยมาเจรจาการค้าจับคู่ธุรกิจกับผู้ประกอบการเวียดนามในหลากหลายสาขา

❖ Source: แหล่งที่มา:

1. Ministry of Industry and Trade of Vietnam. Regular franchising statistics
 2. Russin & Vecchi, April 2018. Legal Framework for Franchising in Vietnam
 3. EU-Vietnam Business Network, 2018. Vietnam's Distribution and Retail Channels.
-
1. กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าของเวียดนาม สถิติแฟรนไชส์ปกติ
 2. Russin & Venchi, เมษายน 2018 ดชกฎหมายสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ในเวียดนาม
 3. เครือข่ายธุรกิจ EU-Vietnam, 2018. ช่องทางการจัดจำหน่ายและช่องทางค้าปลีกของเวียดนาม

LIST OF TRADE FAIRS AND EXHIBITIONS

Name & Content	Time	Venue	Organiser
<p>Vietnam Global Education Fair https://vietnam.globaleducationfairs.net International higher education</p> 	Annually	Danang, Hanoi, Ho Chi Minh City HCMC: Sheraton Saigon Hotel HN: Pullman Hanoi Hotel	BMI Media
<p>GSE-beo International Education Fairs https://www.beo-corp.com/services/exhibitions.html#201705 International higher education</p> 	Annually	Hanoi, Ho Chi Minh City	GSE-beo
<p>Vietnam Education Conference http://vec2018.vn/home Improving Vietnam's education</p> 	Annually	Hanoi	National Assembly's Committee for Culture, Education, Youth and Children (CCE)

<p>SEAMEO International Conference on TESOL (http://www.vnseameo.org/events/9th-annual-international-conference-on-tesol-breakthroughs-in-english-language-teaching-in-the-21st-century/)</p> <p>Improving Vietnam's education</p> 	Annually	Ho Chi Minh City	SEAMEO RETRAC
<p>SEAMEO International Conference (http://www.vnseameo.org/InternationalConference2018/) Improving Vietnam's education</p> 	Annually in July	Ho Chi Minh City	SEAMEO RETRAC
<p>EduExpos (http://eduexpos.edufindme.com/)</p> <p>International Higher Education</p> 	Annually in Spring	Hanoi and Ho Chi Minh City	FPP EDU Media and EDUFINDME.com
<p>StudyUSA Higher Education Fair (http://recruit.capstonevietnam.com/)</p> <p>US Higher Education</p> 	Bi-annually	Big cities including Hanoi, HCMC, Da Nang, Lai Phong and Nha Trang	Capstone Vietnam

<p>International Higher Education Day in Vietnam (http://vied.vn/en/)</p> <p>International Higher Education</p> 	Annually	Hanoi and Ho Chi Minh City	Vietnam International Education Development (VIED)
<p>Study UK Exhibition (https://www.britishcouncil.vn/en/study-uk)</p> <p>UK Education</p> 	Annually	Big cities including Hanoi, Hai Phong, Da Nang and HCMC	British Council
<p>New Zealand Education Fair (https://www.studyinnewzealand.govt.nz/)</p> <p>New Zealand Education</p> 	Annually	Hanoi and Ho Chi Minh City	Education New Zealand
<p>Canada Education Fair (https://vietnam.canada-edu.org/trang-chu/hoi-thao-trien-lam.html)</p> <p>Canada Education</p> 	Annually	Hanoi, Da Nang and Ho Chi Minh City	Embassy of Canada and Consulate General of Canada